

DOCUMENTATIE STUDIEREIS VLAANDEREN

**in samenwerking met de Vereniging van Vlaamse
OCMW-secretarissen**

6-10 september 2009

Thema's: samenhang zorg en activering – sociale economie - rol van de lokale overheid

Samenstelling:
Jan Timmermann,
adjunct Hoofd Verenigingsbureau Divosa
Verenigingsbureau Divosa
Oudenoord 174
Postbus 407
3500 AK UTRECHT
06-1067 5850
030-233 2337
timmermann@divosa.nl
www.divosa.nl

Programma in hoofdlijnen

Iedere Vlaamse gemeente, hoe klein ook, heeft een eigen **Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn (OCMW)**. De OCMW's zijn een soort zbo's van de lokale overheid en vervullen zeer breed de taken op sociaal terrein. Betaling van het leefloon (bijstand) is maar een klein onderdeel van het takenpakket. Maatschappelijk werk, rechtsbijstand en ook de verzorgings- en verpleeghuizen vallen onder de OCMW-verantwoordelijkheid. Wat zijn succesvolle verknopingen in het lokale sociale beleid om armoede en werkloosheid/non-participatie tegen te gaan? In dat kader wordt ook aandacht besteed aan een nieuwe ontwikkeling die in vele landen, ook als antwoord op de huidige crisis, de kop opsteekt: de **Sociale Economie**. Vanuit de gemeente Kortrijk wordt in dat kader (nieuwe) bedrijvigheid gestimuleerd waar de ondernemers niet alleen werken op basis van winstbejag maar een goede balans zoeken tussen rendement en ontplooiing en tussen productiviteit en capaciteit van hun werknemers. Kortrijk wil stimulator zijn voor (nieuw) werk en sociale economie, faciliteert daarin en schept daarmee, met succes, een gunstig klimaat voor ondernemingen en dienstverlenende bedrijven.

Deze reis is bedoeld voor bestuurders, management, beleidsmedewerkers en uitvoerenden van zowel grote als kleinere gemeenten. Vooral voor hen die interesse hebben in een vernieuwende en integrale aanpak op lokaal niveau. Onze zuiderburen laten ons, ook in internationaal opzicht, een bijzonder staaltje van sociale en economische innovatie zien. In Vlaanderen gaan we zien hoe de verbinding wordt gelegd tussen enerzijds werk en inkomen en anderzijds zorg en welzijn binnen één organisatie: het OCMW.

Het programma:

Dag 1 (zondag 6 september)

13:00 uur Vertrek vanuit Rotterdam Centraal Station (achterzijde - Blijdorp)
14:00 uur Aankomst in het hotel Antwerpen
Leopold Hotel
Quinten Matsijslei 25, 2018 Antwerpen
Tel: +32 (0)3 2311515/Fax: +32 (0)3 2253090
www.leopoldhotelantwerp.com
15:00uur Rondleiding binnenstad
19.00 uur Diner

Dag 2 (maandag 7 september)

Algemeen inleidingen/presentaties over de Belgische sociale wetgeving door vertegenwoordigers van de OCMW, RVA en VDAB (Arbeidsvoorziening). Hoe voert Antwerpen zijn Lokaal Sociaal Beleidsplan uit? Hoe is het plan tot stand gekomen en wat zijn de voorlopige resultaten?

Overnachting in Antwerpen

08.00 uur Ontbijt
09.00 uur Programma OCMW c.a. Antwerpen
12.00 uur Lunch
14.00 uur Programma OCMW c.a. Antwerpen
16.00 uur Terug naar het hotel
19.00 uur Diner

Dag 3 (dinsdag 8 september)

Bezoek aan het OCMW Gent. Hoe ziet een OCMW er uit, wat gebeurt er zoal en wat gebeurt er in Gent? Hoe is de relatie met de Arbeidsvoorziening (VDAB) en hoe is de relatie met het lokale welzijnswerk. Bezoek aan enkele projecten van het OCMW o.a. de Werkwinkel Gent, het Lokaal Dienstencentrum en het Centrum voor Algemeen Welzijn Artevelde.

07.30 uur Ontbijt

08.00uur   Vertrek naar Gent
09.00 uur   Programma OCMW c.a. Gent
12.00 uur   Lunch
14.00 uur   Programma OCMW c.a. Gent
16.00 uur   Naar het hotel Gent
Novotel Gent Centrum
Goudenleeuwplein 5, 9000 Gent
Tel: +32 (0)9/2242230/Fax: +32 (0)9/2243295
www.novotel.com/nl/hotel-0840-novotel-gent-centrum
19.00 uur   Diner

Dag 4 (woensdag 9 september)

Bezoek aan de gemeente Kortrijk. Kortrijk dat zich presenteert als het Texas van Vlaanderen, is pionier van de Sociale Economie met meer dan 30 sociale-economie-bedrijven en meer dan 1.000 werknemers. Men wil nieuwe diensten en maatschappelijke behoeften invullen en nieuwe jobs scheppen; heel specifiek voor kort-geschoolden en kansarmen. We horen van het gemeentebestuur en OCMW waarom en hoe dit wordt georganiseerd en ondersteund. Hoe maakt Kortrijk hierbij gebruik van ESF? We bezoeken een aantal boeiende bedrijven, initiatieven en projecten, zoals het startcentrum voor sociale economie (Kanaal 127), de leerwerkplaats (Werk.punt), de sociale werkplaats (Mobiël) en het opleidingscentrum (Mentor).

07.30 uur   Ontbijt
08.30 uur   Vertrek naar Kortrijk
09.30 uur   Kanaal 127 ontvangst
10.00 uur   Activerings- en integratiebeleid OCMW Kortrijk
12.00 uur   Lunch
13.00 uur   Werkbezoeken
16.00uur   Presentaties projecten
17.00uur   Panelgesprek over verdere uitbouw Sociale Economie met o.a. Lieven Lybeer (burgemeester Kortrijk)
18.30 uur   Diner
20.00uur   Vertrek naar Genk
22.00uur   Aankomst in het hotel Genk
Hotel Arte
Europalaan 68, 3600 Genk
Tel: +32 (0) 89/35 20 06/Fax: +32 (0) 89/36 10 36
www.hotelarte.com

Dag 5 (donderdag 10 september)

Typisch Vlaams. Een dag waarop we kennis maken met Typisch Vlaamse aspecten van werk, inkomen en zorg, zoals het Sociaal Huis, de Buurtwinkel, de Dienstencheques, de Strijkdienst en de Poetsdienst, Gezonde gemeenten en armoedebestrijding d.m.v. bezuinigen op energieverbruik (de budgetmeter voor aardgas). We bezoeken een aantal OCMW's in kleinere gemeenten in Genk en de buurgemeenten As, Opglabeeek en Zutendaal.

08.00 uur   Ontbijt
09.00uur   Ochtendprogramma OCMW Genk e.o.
12.00 uur   Lunch
14.00 uur   Middagprogramma OCMW Genk e.o.
16.00 uur   Vertrek naar Nederland

Aan het einde van de middag reizen we terug naar Nederland.

De reiskosten bedragen Euro 1.595,- (excl. 19% BTW). Hiermee is in alle kosten (vervoer, overnachtingen, lunches en diners) voorzien, behoudens kleine persoonlijke uitgaven.

Meer weten of aanmelden? Neem contact op met Jan Timmermann timmermann@divosa.nl

De reis wordt georganiseerd in samenwerking met Dick Vink Advies BV.

Verder informatie: Artikel uit SPRANK nr. 1 van 2009

Lage landen

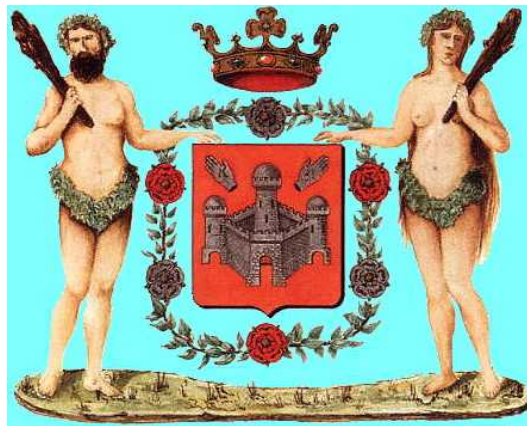
Na de scheiding der Lage Landen is altijd een Groot Nederlandse Gedachte blijven bestaan. Momenteel is een weer lichte opleving te zien, ook in de lokale sociale zekerheid. En waarom ook niet? Nederland en Vlaanderen kunnen nog veel van elkaar leren.

 Sprank 2009-01

Dag 1 (zondag 6 september)

Vertrek 's middags per bus vanuit Rotterdam naar Antwerpen. Middag/avondprogramma: rondleiding door de binnenstad van Antwerpen. Overnachting in Antwerpen

Antwerpen is een interessante stad, die grotendeels op de rechteroever van de Schelde ligt en bovendien bekend is door zijn uitgestrekt havengebied met internationaal vrachtvervoer. De stad aan de Schelde is niet voor niets een aantal jaren geleden Culturele Hoofdstad van Europa geweest. Niet enkel en alleen door haar bekende punten zoals de Vogelmarkt en de Grote Markt. Antwerpen heeft een lange geschiedenis met een rijk verleden. Van een klein dorp wordt het ten tijde van de Tachtigjarige Oorlog de grootste stad van de Nederlanden. Van die rijke geschiedenis vinden we in Antwerpen nog de overblijfselen terug in de talrijke musea, de prachtige bibliotheken, het omvangrijke stadsarchief, maar ook in de vele monumenten die tal van Antwerpse straten, pleinen met en rustgevende plekje en parken met verkwikkend groen sieren.

Antwerpen is de stad van de Vlaamse barokschilder Rubens. Hij heeft er toe bijgedragen dat in de 16e eeuw de stad één van de belangrijkste culturele en economische centra ter wereld wordt. Vele inwoners leiden een waar herenleven: hoofs en zelfbewust, als echte "Sinjoren", een spotnaam die de Antwerpenaren nog altijd met trots dragen. Hun stad is een hartverwarmende, ongekunstelde stad, maar ook levendig en kosmopolitisch met oogstrelende architectuur, chique winkels, imposante monumenten, bezielde kunstwerken, cafés waar het bier rijkelijk vloeit, en restaurants waar je van de heerlijkste Belgische en multiculturele gerechten kunt genieten. Kortom: je kunt zeggen dat cultuur, geschiedenis, een bruisend nachtleven en winkels van wereldklasse Antwerpen allure geven. Het is een wereldstad in zakformaat.

Hoe oud is Antwerpen? Opgravingen hebben aangetoond dat er zeker al in het Galloromeinse tijdperk (2de en 3de eeuw van onze tijdrekening) bewoning was aan de Scheldebocht ter hoogte van het Steen. Omstreeks 650 startte de kerstening van een meer zuidelijk gelegen woonkern. De Noormannen verwoestten deze woonkern in 836. Daarna werd de plaats bij het Steen de belangrijkste woonkern. Deze kern groeide uit tot de huidige stad. Eind 10de eeuw werd Antwerpen een markgraafschap (grensgraafschap) van het Heilig Roomse Rijk der Duitse Natie. De grens was de Schelde en aan de overkant lag het graafschap Vlaanderen. De oorspronkelijk houten versterking van de burcht werd vervangen door een stenen omheiningmuur. Daarvan zijn vandaag nog restanten te zien. In de zuidelijker gelegen woonkern stichtte de Heilige Norbertus in de 12de eeuw de Sint-Michielsabdij. Enkele kanunniken van het kerkje dat daar stond verhuisden naar de noordelijke kern en richtten er een nieuwe parochie op met als centrum een Onze-Lieve-Vrouwekerk, de eerste voorloper van de O.-L.-Vrouwenkathedraal. De stad, die toen deel uitmaakte van het hertogdom Brabant, bleef zich concentrisch uitbreiden. De opeenvolgende omwallingen zijn nog steeds herkenbaar in het stratenpatroon. Een eerste economische bloeiperiode volgde in de eerste helft van de 14de eeuw. Vooral als zeehaven en wolmarkt werd Antwerpen toen het belangrijkste handels- en financieel centrum van West-Europa. In 1356 werd

de stad aangehecht bij het graafschap Vlaanderen en verloor ze heel wat privileges, onder meer ten voordele van Brugge. Vijftig jaar later keerde het politieke en economische tij weer en begon de aanloop naar de 'Gouden Eeuw'. Antwerpen werd op elk vlak een wereldstad van eerste rang, zowat het Manhattan van de 16de eeuw. Het was dit handels- en cultuurcentrum dat door de Florentijn Lodovico Guicciardini werd omschreven als 'de mooiste stad ter wereld'. De beroemdste namen uit die tijd zijn: de schilders Quinten Metsys en Breughel, de drukker Plantijn, humanisten en wetenschapslui als Lipsius, Mercator, Dodoens en Ortelius. In de tweede helft van deze eeuw lag de stad evenwel in het brandpunt van de politiek-godsdienstige strijd tussen het protestantse Noorden en het katholieke Spanje, met als dieptepunten de beeldenstorm (1566), de Spaanse Furie (1576) en uiteindelijk de Val van Antwerpen (1585). Na de Val kwam de stad weer onder het gezag van Filips II en sloten de Noordelijke Nederlanden de Schelde af. Economisch gezien was dit een ramp. Bovendien ontvluchtten niet alleen de protestanten de stad, maar ook de commerciële en intellectuele elite trok er weg. Van de 100.000 inwoners in 1570 bleven er in 1590 zowat 40.000 over. Toch duurde de culturele bloei nog voort tot halfweg de 17de eeuw, met schilders als Rubens, Van Dyck, Jordaens en Teniers, met de beeldhouwerfamilies Quellin en Verbrugghen, drukkers als Moretus, beroemde Antwerpse klavecimbelbouwers, enz. Vanaf 1650 tot in de 19de eeuw valt er nog weinig vrolijks over Antwerpen te melden. De Schelde bleef dicht en de metropool werd een provinciestad. Onder het Oostenrijkse bewind (1715-1792) probeerde Jozef II de stroom manu militari vrij te maken, maar dit mislukte. In 1795, onder Franse bezetting, lukte het wel, maar ditmaal stuitten de schepen op een Engelse blokkade. Geen wonder want Napoleon beschouwde de Antwerpse haven als 'een pistool gericht op het hart van Engeland'. Aan die Franse periode (1792-1815) dankte Antwerpen wel de aanzet tot een moderne haven, maar tegelijk viel het culturele patrimonium ten prooi aan een zelden geziene kunstroof en vernieling. Er werden zelfs plannen gemaakt om de kathedraal te slopen. Na de val van Napoleon in Waterloo (1815) volgde een kortstondige hereniging met de Noordelijke Nederlanden en een even korte bloei, die eindigde met de Belgische revolutie (1830) en nogmaals de sluiting van de Schelde. Een definitieve vrije doorvaart kwam er pas in 1863. Toen kon de derde grote bloeiperiode van Antwerpen beginnen. Afgezien van onderbrekingen tijdens de twee wereldoorlogen beleefde Antwerpen in de 20ste eeuw een gestage economische groei, met als gevolg ook een nieuwe culturele ontplooiing die in 1993 internationale uitstraling kreeg met de aanstelling als Culturele Hoofdstad van Europa: de erkenning van een historische en hedendaagse rijkdom waarvan u ook kunt genieten.

STADSWANDELING DOOR ANTWERPEN

We beginnen onze wandeling op de **Groenplaats** die gedomineerd wordt door de **Onze-Lieve-Vrouw Kathedraal**. In de middeleeuwen was hier een kerkhof gesitueerd. Rondom het plein zijn nu tal van cafeetjes & restaurants. In het midden van het plein staat een standbeeld van **P.P. Rubens**, gemaakt in 1843 door de beeldhouwer Geefs.

De moeite waard is de gevel van den **'Karbonkel'**, nu een café, vroeger een diamanthuis. Het is een voorbeeld van de Renaissance stijl en de naam van het pand is afgeleid van de afbeelding van een diamant op de vloer.

Op de rechterzijde van het plein bevindt zich het **Hilton Hotel**, voormalig den 'Grand Bazar'.

Ook op dit plein is er een groot contrast tussen de verschillende bouwstijlen. Een 20ste eeuws - antwoord op de gotische toren van de kathedraal vind men in toren achter u; de **'Boerentoren'**, gebouwd in 1930 in 'Deco' stijl, nu hoofdkantoor van KBC. De naam is afkomstig van het feit dat in de beginjaren van de toren, de voornaamste klanten van de bank boeren waren.

We gaan nu richting de **Melkmarkt**, alwaar zich **De Muze** bevindt (het café geweest van Ferre Grignard), en via de **Wijngaardstraat** bereiken we het prachtige **Hendrik Conscienceplein**, één van de mooiste pleinen in Antwerpen, genoemd naar de 19de-eeuwse schrijver "die zijn volk leerde lezen". Door de barokke architectuur rondom het plein waant men zich een beetje in Italië. Het opvallendst is de gevel van de **Sint Carolus Borromeuskerk**, opgetrokken in opdracht van de Jezuïetenorde (1614-1621). De gevel van de kerk is groter dan het gebouw zelf. In de gevel zitten 3 soorten zuilen verwerkt: de zwaardere Dorische zuil op het gelijkvloers, de elegante

Ionische op de 1ste en de Corinthische zuil op de 2de verdieping. De decoratie van de gevel wordt gedeeltelijk toegeschreven aan P.P. Rubens. Binnen word je overdonderd door de weelde. Schilderijen, altaren, nissen, kapellen en koorbanken; alles roept om aandacht. Het interieur van de kerk heeft veel weg van een Barokke feestzaal, hetgeen ook zo bedoeld werd. Men wou de mensen een voorproefje geven van de hemelse feestvreugde. Het hoofdaltaar kan men beschouwen als een grandioos toneeldecor, het beschikt namelijk over de mogelijkheid om zijn enorme schilderijen te vervangen d.m.v. een katrolsysteem waaraan 4 doeken kunnen worden bevestigd. Eveneens de moeite waard is de monumentale preekstoel. De kerk heeft verschillende zijkapellen; één ervan, de Mariakapel, werd aangekleed door Rubens. Vele delen van het prachtige interieur gingen in de loop der tijd verloren - zo vernielde een brand in 1718 de overwelling (39 plafondschilderstukken van Rubens) van het schip, maar recente restauraties leverden toch een mooi resultaat op.

Ook de statige classicistische gevels van de Stadsbibliotheek worden bewaakt door de 19de-eeuwse Vlaamse auteur naar wie het plein genoemd is.

We gaan verder via de **Wolstraat**. Hier hadden, in de 16de eeuw, de Engelse wolkooplieden hun huizen en magazijnen. Typische 'Spaanse poortjes' vindt men nog aan bv. nr. 30, een prachtexemplaar horend bij het huis 'Het scilt van Londen', gemaakt in 1625.

We steken de **Lange Koepoortstraat** over naar de **Oude Beurs**. In deze straat vergaderden de kooplieden vóór zij in 1515 naar de Beurs in de Hofstraat trokken. Rechts zien wij het huis 'Den Wolsack', nr. 27, met zijn laat barokke ingangsportaal versierd met een ramshoofd. Links, nr. 32, hangt een gedenkplaat van Peter Benoit, componist en stichter van het eerste Vlaamse Muziekconservatorium.

We draaien rechts de **Hofstraat** in. Een gedenkplaat aan het huis nr. 22 leert ons dat hier het atelier stond van Adam van Noort, leermeester van Jordaens en Rubens. Wij wandelen verder en draaien rechts de **Zirkstraat** in. Tegenover het huis '**De ghulden handt**' ligt de **Stoelstraat**, met in het nr. 11 het enige nog bestaande, totaal gerestaureerde houten geveltje, daterend uit 1500.

We komen op onze stappen terug en gaan rechts verder door de **Zirkstraat** in de richting van het **Vleeshuis**.

Dit meesterwerk van laatgotische burgerlijke bouwkunst (1501-1504) werd voor het machtige vleeshouwerambacht opgericht door vader en zoon De Waghemakere. Het is een rijzig gebouw in baksteen met "speklagen" uit witte steen. In de middeleeuwen verplicht de heer van een stad de bakkers, slagers, vissers en lakenhandelaars hun waar te verkopen in een kraam die ze van hem huren. Die kramen, waar men een bepaald product verkoopt, staan bij elkaar in open lucht. Weldra stelt men ze ook op in een gebouw. In het **Vleeshuis** was plaats voor 62 banken waar de slagers hun vlees mochten verkopen. Op de eerste verdieping bevonden zich de vergaderzaal, de kapel en de bruidskamer. In 1794 bezetten de Fransen ons land. Zij verkopen alle eigendommen van de gilden. Het **Vleeshuis** wordt een opslagplaats. Tussen 1830 en 1850 hebben schilders er hun atelier. Bovendien vonden er vele jaren lang toneelvoorstellingen plaats. Dan koopt de Stad Antwerpen het gebouw en laat het grondig restaureren Het stedelijk Museum Vleeshuis opent zijn deuren in 1913. Eerst toont het vooral kunstvoorwerpen van diverse aard en uit diverse perioden. Geleidelijk komt het accent te liggen op muziekinstrumenten en voorwerpen die iets vertellen over de geschiedenis van Antwerpen.

Via de **Braderijstraat** bereiken we het driehoekige hart van Antwerpen: de **Grote Markt**. Het wordt aan de westzijde geflankeerd door het **Stadhuis**, een typisch Renaissancebouwwerk gebouwd tijdens Antwerpen's 'Gouden Eeuw' (1561-1565), verwezenlijkt door de Antwerpse bouwmeester Cornelis. Anders dan bij de gotiek wijst het niet verticaal naar de hemel, maar is het horizontaal van opbouw, op het aardse leven gericht.

De 45 deurtjes op het gelijkvloers waren bestemd om kleine winkeltjes te huisvesten, die verhuurd werden en waarmee de kosten van het prestigieuze gebouw werden gefinancierd.

Het **Stadhuis** draagt de wapenschilden van het hertogdom Brabant (links), het marktgraafschap Antwerpen (rechts) en dat van Filips II (midden) die destijds, als koning van Spanje, regeerde over de Nederlanden.

Boven zijn wapen staat in een nis het beeld van Onze-Lieve-Vrouw, de schutpatrones van de stad. Het beeld is duidelijk te groot voor de nis, ze werd er geplaatst door de Jezuïeten ter vervanging van een 'Brabo' beeld (einde 16de eeuw).

Tussen de wapenschilden prijken de figuren van Vrouwe Justitia en Vrouwe Prudentia. De Antwerpenaren waren zo overtuigd van het hoge morele peil van de eigen cultuur, dat de blinddoek bij Vrouwe Justitia kon worden weggelaten. Vrouwe Prudentia, belichaamt de rechtvaardigheid en de voorzichtigheid van de magistratuur. De adelaar op de top blikt naar de Keizerstad Aken, zetel van het Heilige Roomse Rijk, waarvan het marktgraafschap Antwerpen deel uitmaakte.

De gildenhuisen vormen een prachtige omkadering van de Grote Markt. Spijtig genoeg brandde een groot deel van de huizen af in 1576. Sommige huizen zijn oorspronkelijk (zoals nrs. 38 & 40), andere zijn reconstructies van gebouwen die elders in de stad stonden (zoals nrs. 15 & 25). Nr. 7 is één van de mooiste, het was het gildenhuis van de boogschietters met het vergulde beeld van St. Joris en de draak. De draak, nog niet helemaal verslagen, kan zich nog nét aan de gevel vastklemmen. Hij lijkt elk moment naar beneden te vallen.

En dan is er natuurlijk de **Brabofontein**, met op de top een gespierde Romein die het handwerpen beoefent.

Nog tot in de 17de eeuw werd Antwerpen vaak als 'Handwerpen' geschreven. Geen wonder, want volgens een oude sage hoorde het zo. Volgens deze sage werd omstreeks het begin van onze tijdrekening de Scheldebocht beheerst door de reus Druoon Antigoon.

Hij eiste een zware tol van elke voorbijvarende schipper. Wie niet wilde betalen, hakte hij een hand af. Maar hieraan kwam een einde toen de Romeinse soldaat Silvius Brabo de reus doodde, hem prompt ook een hand afhakte en ze in de Schelde wierp. Vandaar: Handwerpen. De H verdween, Antwerpen bleef.

Tot daar de sage. In werkelijkheid is de naam Antwerpen wellicht afkomstig van de 'aanwerp', een aangeslibde verhevenheid in de Schelde, ter hoogte van het Steen, waar een vroege nederzetting ontstond. Deze aanwerp verdween op het eind van de 19de eeuw, toen de Scheldekaaien werden rechtgetrokken.

We verlaten de **Grote Markt** langs de **Suikerrui**, genoemd naar de talrijke suikerbedrijven die langs de vroegere gracht stonden, die deel had uitgemaakt van de eerste stadsomwalling in de 12de eeuw.

In het plantsoentje voor de zijgevel van het **Stadhuis** staat 'De Buildrager' van Constant Meunier, als hulde aan de havenarbeider.

We steken de **Ernest Van Dijckkaai** over en zien rechts **Het Steen** daterend uit de 12de eeuw. Het was oorspronkelijk de woning van de burggraaf maar werd later een gevangenis om vervolgens als museum ingericht te worden, eerst voor oudheden en dan als Nationaal Scheepvaartmuseum. Voor **Het Steen** staat '**Lange Wapper**', een Antwerpse kwelduivel, de schrik van de drinkebroers, die trouwens aan zijn voeten zijn afgebeeld.

We zetten de tocht verder via het **Wandelerras Zuid**, één van de twee verhoogde promenades langs de Schelde. Alleen hier kun je de stad een beetje overzien. Vanaf de overkant van de Schelde heb je een nog beter uitzicht. Hier vandaan zie je de **Onze-Lieve-Vrouwekathedraal**. Het godshuis torent hoog boven de Antwerpse huizenwirwar uit.

Als je de drukke autoboulevard richting stad oversteekt, dus van de Schelde vandaan, stuit je op het gebouw van de **Sint-Anna-tunnel**. Dit is een aardig industrieel monument. Via een steile roltrap met veel hout kom je in de smalle voetgangerstunnel uit (Bouwtijd: 1931-1933, lengte van de tunnel: 572.28 m van roltrap tot roltrap). De muren zijn verluchtigd met reclameposters uit de

jaren zestig. Het tunnelgebouw staat op de **Sint-Jansvliet**, de benaming herinnert aan een vliet die vanaf 1201 tot 1216 deel uitmaakte van de stadsomheining.

Op het einde links ligt de **Hoogstraat**, een autovrije winkelstraat met vooral in de zijstraatjes enkele verrassingen. Deze straat was oorspronkelijk een hoger gelegen landrug en is naar alle waarschijnlijkheid Antwerpen's oudste straat.

Op nrs. 70-72 staan overblijfselen van het **Sint-Julianusgasthuis**. Vermoedelijk is dit het oudste gasthuis van de stad Antwerpen. De officiële akte van de stichting werd betekend op 5 april 1305. De oorspronkelijke bedoeling van deze gasthuizen was pelgrims op doortocht naar Rome, en later naar het Heilige Land, onderdak te verlenen. Tijdens de periode van de Kruistochten stonden deze gasthuizen onder de bescherming van de Orde der Hospitaalridders.

We draaien terug en gaan verder naar links, naar de **Steenhouwervest**, die eens een deel was van de vestigwal van 1314 en genoemd werd naar de steenkappers en bouwmeesters die er hun werklozes hadden. Sinds een jaar of vijf trekt de straat het ene na het andere winkeltje aan. De grens tussen kunst en kitsch is er al lang vervaagd.

Om de hoek van de **Steenhouwervest** bevindt zich de **Vrijdagmarkt**, waar elke vrijdagmorgen markt wordt gehouden. Al sinds 1549 wisselen oude inboedels op dit plein van eigenaar. In de loop der jaren is de nadruk duidelijk van kunst in de richting van kitsch verschoven. Het plein staat vol met oude meubels en prullaria. Maar soms haal je er iets heel moois tussenuit. De sfeer is veel authentieker dan op de beter bekende zondagse Vogelmarkt.

Ook als het geen vrijdag is, is de **Vrijdagmarkt** een must, want hier bevindt zich ook het zeer interessante **Plantin-Moretus Museum**. De wereldberoemde drukker Christoffel Plantin, en later zijn schoonzoon Moretus, hielden hier rond 1570 minimaal zestien drukpersen aan de gang. Ter vergelijking: de grootste Franse drukker uit die tijd had vier persen staan. Antwerpen was destijds het wereldcentrum van de handel. Welvaart gaat altijd gepaard met de bloei van kunst en wetenschappen. Vanzelfsprekend speelt informatie daarbij een essentiële rol. Daarom kon een goede boekdrukker juist in Antwerpen zo groot worden. In Plantins drukkerij/huis, dat alleen al vanwege de prachtige inrichting een bezoek waard is, zijn ware meesterwerken van boekdrukkunst te zien. Tot de collectie behoren verder de twee oudste bewaard gebleven drukpersen ter wereld.

Op het midden van de **Vrijdagmarkt** staat een **beeld van de Heilige Catharina**. Deze heilige dame (4e eeuw) is de patrones van de kleerkopers; hoe ze aan dat patronaat gekomen is, is echter niet geweten. Keizer Maxentius van Alexandrië vraagt Catharina ten huwelijk. Zij moet dan wel - zoals trouwens alle inwoners van de stad - haar geloof afzweren en offers brengen aan de afgoden van de keizer. Omwille van haar weigering wordt ze gefolterd, o.m. geradbraakt, maar het wiel met scherpe tanden breekt (vandaar het zgn. 'Catharinawiel' als attribuut). Uiteindelijk wordt ze onthoofd. Het boek in haar rechterhand wijst naar Jezus' Blijde Boodschap die haar al te dierbaar is. Door velen wordt dit elegante, gekroonde, vrouwelijke heiligenbeeld onterecht aanzien als een beeld van O.-L.-Vrouw.

Rechts langs het museum kom je in de **Heilig Geeststraat** met links de oude huizen die Christoffel Plantin stuk na stuk aankocht in de 16de eeuw. Aan de overzijde, in nr. 9 de toegang tot het huis 'Den Gulden Cop, ook 'Huis Draecke' genoemd. Het is één van de oudst bewaard gebleven patriciërswoningen van de stad. En zo komen we terug in de **Hoogstraat**.

Op **Vlasmarkt 25** tref je **De Plaisante Hof**, een café-restaurant met een eigen terras op een binnenpleintje. Je komt er via een binnenstraat, waarvan de muren volledig bedekt zijn met bedrieglijk natuurgetrouwe schilderijen van bestaande Antwerpse hofjes.

Terug naar de **Hoogstraat**. Tegenover de **Haarstraat**, bevindt zich een poort die toegang geeft tot de **Vlaaikengang** (1591). Dit is de schilderachtigste steeg van Antwerpen. Het eerste, overwelfde gedeelte is gemoderniseerd. Wat daarachter komt is een aaneenschakeling van in

oude staat herstelde steegjes, brandgangen en achterhuisjes. Het restaurant **Sir Anthony van Dyck** past perfect in deze 16e-eeuwse omgeving.

Langs bistrorestaurant **'t Hofke**, ook al zo'n historische eetgelegenheid, kom je uit in de **Pelgrimstraat**. Hier staat het smalle, bijna té pittoreske pand met de naam **Pelgrom**, een in originele staat teruggebrachte poorterswoning. Maar wat zich onder de **Pelgrom** bevindt, zijnde een aaneenschakeling van gewelven en gangen met grote eikenhouten tafels, lange banken en veel kaarslicht, is zeker de moeite waard. De sfeervolle ruimte is één van de instituten van het Antwerpse caféleven. Jaren geleden stuitte de vorige eigenaar van het perceel per toeval op een kelder. In de daaropvolgende vijf jaar ontdekte hij het ene gewelf na het andere. Het gaat niet alleen om de kelders van de poorterswoning, maar tevens om een oeroude herberg en een onderaardse opslagplaats van specerijen en zijde. Deze goederen waren in de bloeitijd van Antwerpen even duur als goud. Ze werden echter niet alleen tegen diefstal ondergronds bewaard, maar ook omdat er regelmatig brand in de stad uitbrak.

We gaan verder richting **Reyndersstraat** waar zich op nummer 25 **De Vagant** bevindt, hét jenevercafé met een kleine 150 verschillende borrelmerken.

We wandelen verder via de **Reyndersstraat en Oude Koornmarkt** richting **Handschoenmarkt**, voorheen één van de begraafplaatsen van de Lievevrouwenkerk en later genoemd naar de talrijke handelaars die er handschoenen verkochten.

Zo komen we aan de voet van het meest volmaakte voorbeeld van de Brabantse gotiek: de **Onze-Lieve-Vrouwekathedraal** (123m hoog). Deze grootste gotische kerk der Nederlanden werd opgetrokken op de plaats waar reeds vóór 1124 een kapel stond. De bouw van de huidige kerk nam een aanvang in 1352, nog voor de stad haar bloeiperiode kende. De groeiende handel en nijverheid, tezamen met een toenemend bevolkingsaantal zorgde ervoor dat het oorspronkelijke vijfbeukige plan in de vijftiende eeuw werd uitgebreid tot een zevenbeukig. In de zestiende eeuw ontstond zelfs het plan voor een negenbeukige kerk, ongeveer driemaal zo groot als de huidige. Deze plannen waren er trouwens de oorzaak van dat de zuidertoren nooit werd afgewerkt en dat een vieringstoren, opgevat als grootste van de drie, nooit werd gebouwd. Kort na de aanzet van de bouw van de nieuwe kerk (1517) doorkruiste een grote brand de plannen (1533) en moesten alle beschikbare middelen aangewend worden om het bestaande gebouw te restaureren. In 1566 en 1581 werd de kerk leeggeplunderd, maar tijdens de zeventiende eeuw prachtiger dan ooit heringericht. De Franse Revolutie zorgde nogmaals voor een vernieling van het interieur, maar ook die schade werd hersteld. Uit al die verschillende stijlperioden, van de veertiende tot de twintigste eeuw, bleven in de **Onze-Lieve-Vrouwekathedraal** kunstwerken bewaard en ook het gebouw zelf draagt zowat overal de sporen van een lange en vaak bewogen geschiedenis.

We gaan rechts van de **Onze-Lieve-Vrouwekathedraal** waar tegen de onafgewerkte toren een bouwloge wordt voorgesteld: bouwmeester Appelmans, met het plan van de toren op de knie, geeft onderrichtingen aan de steenkappers. Appelmans was echter niet de enige bouwmeester van de kerk: onder de vele anderen vinden we bekende namen als Domien en Herman de Waghmakere (Vleeshuis) en Keldermans.

We eindigen onze wandeling terug op de **Groenplaats** waar we begonnen zijn.

Dag 2 (maandag 7 september)

Algemeen inleidingen/presentaties over de Belgische sociale wetgeving door vertegenwoordigers van de OCMW, RVA en VDAB (Arbeidsvoorziening). Hoe voert Antwerpen zijn Lokaal Sociaal Beleidsplan uit? Hoe is het plan tot stand gekomen en wat zijn de voorlopige resultaten?
Overnachting in Antwerpen

Programma:

10.00u: Ontvangen van delegatie / welkomstwoord door Voorzitter

Plaats van handeling: Cultureel Congrescentrum Elzenveld, Lange Gasthuisstraat 45 - 2000

Antwerpen sc@elzenveld.be; <http://www.elzenveld.be/>

10.15u: Werking van de Belgische sociale wetgeving door Josse Van Steenberghe

11.15u: Werking van het OCMW Antwerpen Hoe voert Antwerpen zijn LSB uit ?
door Voorzitter Monica de Koning

12.00u: Broodjeslunch in Mangerie (broodjes op vraag van delegatie)

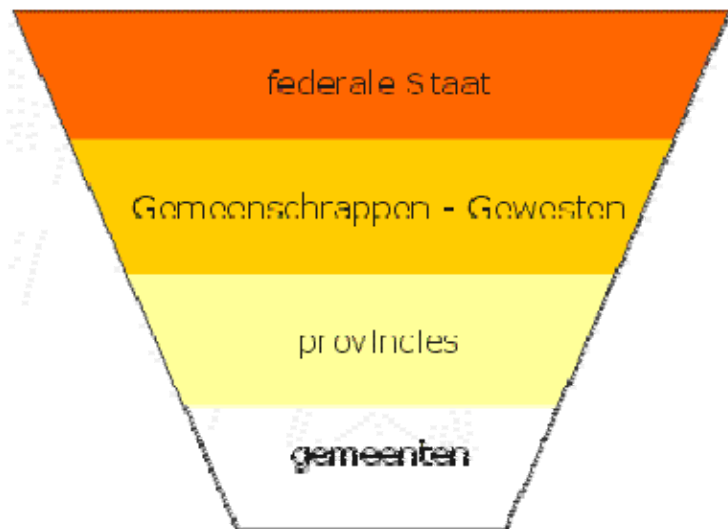
13.30u : Vertrek op werkbezoek (delegatie heeft eigen busvervoer)

14.00u: Bezoek aan SC Kyle St Bernardsesteenweg 183 2020 Antwerpen

15.00u: Bezoek aan Project Binnenste Buiten De Bosschaertstraat 54 2020 Antwerpen

De Belgische staatsstructuur

België telt 3 bestuursniveau's. Op het hoogste niveau staan de **federale Staat**, de **Gemeenschappen en de Gewesten**. Deze 3 overheden zijn op juridisch vlak weliswaar elkaars gelijke, maar hebben verschillende bevoegdheden. Het tweede bestuursniveau bestaat uit de **provincies**. De **gemeenten** vormen het derde en laagste bestuursniveau.

In 1970 trachtte die Regierung die toenemenden Spannungen durch eine Grundgesetzreform zu lösen. Durch das erreichte Abkommen - das Egmont-Pakt - wurde die Diskriminierung der Walen im belgischen Parlament unmöglich gemacht und die Flamen ihre lang ersehnte kulturelle Autonomie erlangten. Um das Abkommen umsetzen zu können, wurden **Gemeenschappen und Gewesten** gegründet. Die 3 Gemeinschaften: die flämische, die französische und die deutschsprachige Gemeinschaft sind befugt für **persoonsgebonden materies** wie Kultur, Bildung, Wohlfahrt, Gesundheit, Sport und Sprache. Die 3 Gewesten: das flämische, das walloonische und das brüsseler Großstadter Gewest sind befugt für die **grondgebonden materies** wie Umwelt, räumliche Ordnung, Wohnen, Mobilität, Infrastruktur, Wirtschaft und Arbeitsplätze. Die Gemeinschaften und Gewesten erhielten (mit Ausnahme von Brüssel) durch das Besondere Gesetz zur Neugestaltung der Staatsaufstellung vom 8. August 1980 eine eigene Regierung (Exekutive), eine eigene Verwaltung und ein eigenes Parlament. In Flandern wurden das Parlament der flämischen Gemeinschaft und das flämische Gewest zusammengeführt. Das flämische Parlament erhielt den Namen flämische Ratsversammlung. Auf französischer Seite wurde eine französische Gemeinschaftsratsversammlung (= das Parlament der französischen Gemeinschaft) und ein walloonisches Gewesterrat (= das Parlament des walloonischen Gewests) gegründet. Brüssel erhielt allein eine eigene Regierung (die brüsseler Exekutive) unter der Leitung der nationalen belgischen Regierung. Im Jahr 1993 wurde durch das von dem Sint-Michiels-Abkommen resultierende vorläufige letzte Staatsreform die Wegbereiterung für die walloonische und flämische Selbstverwaltung. Durch das **neue Grundgesetz** vom 17. Februar 1994 wurde Belgien eine föderale Staat.

Am 17. Juli 2009 unterzog die föderale Regierung eine Reihe von Änderungen und Verschiebungen. Einige Minister wurden ersetzt und bei anderen wurden die Befugnisse geändert.

[Raadpleeg de nieuwe samenstelling en bevoegheidsverdeling van de federale regering.](#)

Op het terrein van de sociale zekerheid zijn de volgende federale bewindslieden aangesteld:

Mevrouw **Laetitia Onkelinx**
Vice-Eerste Minister en
Minister van Sociale Zaken en
Volksgezondheid, belast met
Maatschappelijke Integratie

De heer **Jean-Marc Delizée**
Staatssecretaris voor Sociale Zaken,
belast met Personen met een
handicap

De heer **Philippe Courard**
Staatssecretaris voor
Maatschappelijke Integratie
en Armoedebestrijding
toegevoegd aan de Minister

Vlaamse Regering (2009-2014)

- **Kris Peeters**, Minister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid
- **Ingrid Lieten**, Viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding
- **Geert Bourgeois**, Viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand
- **Jo Vandeuren**, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin
- **Hilde Crevits**, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken
- **Freya Van den Bossche**, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie
- **Philippe Muyters**, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport
- **Joke Schauvliege**, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur
- **Pascal Smet**, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel

Regeerakkoord van 15 juli 2009 van de Vlaamse regering

[Vlaams Regeerakkoord 15 juli 2009 \(pdf, 786 kB\)](#)

Actueel:

Citaten uit het regeerakkoord:

- We investeren in een systematische samenwerking tussen de OCMW's en de VDAB voor een betere doorstroming van leefloners naar de arbeidsmarkt. We investeren in geïntegreerde welzijn-werktrajecten voor mensen die ver van de arbeidsmarkt afstaan. Op het lokale niveau wordt vanuit de Lokale Werkwinkel een systematische samenwerking opgestart met de relevante regisseur voor het welzijnsdeel.
- De bestrijding van armoede is een topprioriteit. Zeker in deze tijd van economische crisis maken we de keuze dat de meest kwetsbare mensen het minst in de problemen komen.

We werken, samen met elk betrokken beleidsdomein en de stakeholders, een nieuw Vlaams actieplan armoedebestrijding uit. Naast strategische en operationele doelen, formuleren we ook indicatoren die de monitoring van de effecten van het gevoerde armoedebestrijdingsbeleid mogelijk maken.

Vlaanderen werkt haar armoedebestrijdingsbeleid uit, in nauwe samenwerking met het federale niveau (onder meer via de interministeriële conferentie sociale integratie), de provincies en het lokaal beleid (onder meer via sociale beleidsplannen).

- Dialoog met en participatie (ondermeer aan het beleid) van mensen in armoede is essentieel in de armoedebestrijding. We bouwen de ondersteuning van de verenigingen waar armen het woord nemen verder uit. De mogelijkheid tot inschakeling van opgeleide ervaringsdeskundigen zal worden verruimd. De Vlaamse overheid blijft investeren in preventie van overmatige schuldenlast. Onderwijs en gerichte preventiecampagnes dragen bij tot het verhogen van de weerbaarheid voor misleidende reclame en kredietverschaffers. Daarnaast willen we dat alle mensen met schuldproblematiek toegang hebben tot kwaliteitsvolle schuldbemiddeling. We werken een subsidiesysteem uit voor de diensten schuldbemiddeling, mogelijk via bovenlokale samenwerking.
- De Vlaamse overheid moedigt vrijwillige fusie van gemeenten aan en verleent Ondersteuning onder meer via een eenmalige subsidiebonus.
Vrijwillige fusie van gemeente en OCMW wordt decretaal mogelijk gemaakt. De Vlaamse overheid verleent daarbij ondersteuning onder meer via een eenmalige subsidiebonus.

Websites

- [De Belgische grondwet](#) [De staatsstructuur van België - federale staat](#)
- [De portaalsite van de Belgische federale overheid](#)
- [Het Parlement van de Franse Gemeenschap](#) [Portaalsite van het Waalse Gewest](#)
- [De Duitstalige Gemeenschap](#) [Regering van het Brussels Hoofdstedelijk gewest](#)
- [De Vlaamse Gemeenschapscommissie op internet](#)

Sociale zekerheid in België

<http://www.socialsecurity.fgov.be/nl/nieuws-sociale-zekerheid.htm>

Concreet kan men het sociale zekerheidsstelsel in België in twee systemen onderscheiden, namelijk de "klassieke sectoren" van de sociale zekerheid en de "sociale bijstand". Het gehele klassieke sociale zekerheidsstelsel valt grofweg uiteen in een stelsel voor werknemers, een stelsel voor zelfstandigen en een stelsel voor ambtenaren.

Wat?

De Belgische sociale zekerheid is gebaseerd op solidariteit tussen:

- werkenden en werklozen;
- jongeren en ouderen;
- gezonden en zieken;
- mensen met een inkomen en mensen zonder;
- gezinnen zonder kinderen en gezinnen met kinderen;
- enz.

Die solidariteit is gewaarborgd omdat:

- werkende mensen bijdragen moeten betalen in verhouding tot hun loon;
- de financiering grotendeels gebeurt door de gemeenschap, dat zijn alle burgers samen;
- de vakbonden, de ziekenfondsen en de werkgeversorganisaties mee beslissen over de verschillende aspecten van het systeem.

De Belgische sociale zekerheid vervult 3 functies:

1. Bij verlies van het arbeidsinkomen (werkloosheid, pensionering, arbeidsongeschiktheid) ontvangt men een vervangingsinkomen;
2. Bij bepaalde 'sociale lasten' (bijkomende kosten), zoals het opvoeden van kinderen of ziektekosten, ontvangt men een aanvulling op het inkomen;
3. Als men onvrijwillig niet over een beroepsinkomen beschikt, dan ontvangt men bijstandsuitkeringen

Het klassieke socialezekerheidssysteem bestaat uit 3 stelsels:

- *Een werknemersstelsel*
Een werknemer is iemand die met zijn werkgever is verbonden door een arbeidsovereenkomst. Bepaalde categorieën van mensen worden in de sociale zekerheid gelijkgesteld met werknemers, andere weer niet.
- *Een zelfstandigenstelsel*
Een zelfstandige is iemand die een beroepsactiviteit uitoefent zonder te zijn aangeworven met een arbeidscontract of statuut. Bepaalde categorieën van mensen worden in de sociale zekerheid gelijkgesteld met zelfstandigen, andere weer niet.
- *Een ambtenarenstelsel*
Een ambtenaar is iemand die onderworpen is aan het statuut van de openbare dienst.

De klassieke sociale zekerheid bevat 7 takken:

1. Ouderdoms- en overlevingspensioenen;
2. Werkloosheid;
3. Arbeidsongevallenverzekering;
4. Beroepsziektenverzekering;
5. Gezinsbijslag;
6. Ziekte- en invaliditeitsverzekering;
7. Jaarlijkse vakantie.

Voorts bevat de sociale zekerheid zogeheten residuaire stelsels die tot de sociale bijstand (of maatschappelijke dienstverlening) behoren. Het gaat om een uitbreiding van de sociale bescherming voor personen die niet in de 7 takken van hierboven terechtkunnen. De "sociale bijstand" geeft aanleiding tot deze sociale uitkeringen:

- integratieloon (vroeger het "bestaansminimum" genoemd);
- inkomensgarantie voor ouderen;
- gewaarborgde gezinsbijslag;
- uitkering aan gehandicapte personen

Hoe?

Inleiding

Hoe de sociale zekerheid wordt georganiseerd verschilt naargelang het gaat om de sociale verzekering (de 'klassieke' sociale zekerheid) of om sociale bijstand. Binnen de sociale verzekering is de organisatie verschillend voor het stelsel van de werknemers, van de zelfstandigen en van de ambtenaren.

In het werknemersstelsel

- is de minister van Werkgelegenheid bevoegd voor de werkloosheidsuitkeringen
- is de minister van Sociale Zaken bevoegd voor de andere takken
- zorgt **de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid (RSZ)** voor de inning van de bijdragen en voor de verdeling van de geïnde gelden over gespecialiseerde instellingen

- wordt de uitbetaling van de uitkeringen beheerd door gespecialiseerde instellingen:

- **de Rijksdienst voor Kinderbijslag voor Werknemers (RKW)**
- **de Rijksdienst voor Arbeidsvoorzieningen (RVA)**
- **de Rijksdienst voor Pensioenen (RVP)**
- **het Rijksinstituut voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering (RIZIV)**
- **het Fonds voor Arbeidsongevallen (FAO)**

- het Fonds voor Beroepsziekten (FBZ)
- de Rijksdienst voor Jaarlijkse Vakantie (RJV)

Een aantal van deze overheidsinstellingen (**'parastatalen'**) * werken samen met andere instellingen, zoals de Hulpkas voor ziekte en Invaliditeitsverzekering (HZIV) en de ziekenfondsen voor de ziekteverzekering, en de Hulpkas voor Werkloosheidsuitkeringen (HVW) en de vakbonden voor de uitbetaling van de werkloosheidsuitkeringen.

* Een **parastatale** is een typisch Belgische term voor een voormalige (semi-)overheidsinstelling. Het slaat op instellingen en diensten die door de overheid worden opgericht, maar die verder toch een zekere onafhankelijkheid in bestuur genieten. In de beheerraad van een parastatale blijft de overheid wel altijd vertegenwoordigd door een afgevaardigde van de minister (in casu de "voogdij"-minister). Het personeel van een parastatale genoot ook een overheidsstatuut. Sedert de staatshervorming en de toenemende liberalisering werden de parastatalen omgevormd tot "autonome overheidsbedrijven". Voorbeelden van parastatalen waren:

- BRT
- Belgacom
- De Post
- OVAM
- Regie der Luchtwegen

Het werknemersstelsel wordt gefinancierd met bijdragen van werkgevers en van werknemers, door staatssubsidies en door een aantal alternatieve financieringsmaatregelen.

In het stelsel voor de zelfstandigen

- is de minister van Sociale Zaken bevoegd voor de ziekte- en invaliditeitsverzekering
- is de minister van Middenstand en Landbouw bevoegd voor de andere takken
- zorgt het Rijksinstituut voor de Sociale Verzekeringen der Zelfstandigen (RSVZ) voor de inning van de bijdragen en voor de verdeling van de gelden over de andere instellingen
- wordt de uitbetaling van de gezinsbijslagen en pensioenen gecoördineerd door hetzelfde instituut (RSVZ)
- worden de uitkeringen in de ziekte- en invaliditeitsverzekering op dezelfde manier georganiseerd als in het stelsel voor de werknemers

Het stelsel wordt gefinancierd met bijdragen van de zelfstandigen. Deze bijdragen worden geïnd via onafhankelijke sociale verzekeringsfondsen voor zelfstandigen en via de Nationale Hulpkas voor de Sociale Verzekering der Zelfstandigen, die beheerd wordt door het RSVZ. Naast deze bijdragen ontvangt het stelsel ook staatssubsidies.

In het stelsel van de ambtenaren

- is de **Rijksdienst voor Sociale Zekerheid van de Plaatselijke en Provinciale Overheidsdiensten (RSZPPO)** het overkoepelende orgaan voor de ambtenaren van de plaatselijke en provinciale overheden;
- regelt de tewerkstellende overheid zelf de inning en de uitbetaling voor alle andere ambtenaren;
- maar wordt de geneeskundige verzorging geregeld zoals in het werknemersstelsel.

De sociale bijstand

- worden de betaling van het leefloon en het verlenen van individuele bijstand geregeld door de gemeentelijke **Openbare Centra voor Maatschappelijk Welzijn (OCMW)**
- worden de tegemoetkomingen voor gehandicapten georganiseerd door een speciale dienst op de Federale Overheidsdienst Sociale Zekerheid.
- wordt de gewaarborgde gezinsbijslag uitgekeerd door de **Rijksdienst voor Kinderbijslag voor Werknemers (RKW)**
- wordt het gewaarborgd inkomen voor bejaarden uitgekeerd door de **Rijksdienst voor Pensioenen (RVP)**

Het handvest van de sociaal verzekerde

Sinds 1 januari 1997 is er een nieuwe wet onder de naam "het handvest van de sociaal verzekerde". Dat handvest bevat belangrijke principes in verband met de rechten en plichten van de bevolking (de sociaal verzekerden) in hun contacten met de socialezekerheidsinstellingen. De meeste rechten en plichten bestonden al, maar het handvest geeft ze een systematischer karakter. Voornaamste doel van het handvest is de bevolking te beschermen door een geheel van regels waaraan alle socialezekerheidsinstellingen zich moeten houden. Alle socialezekerheidsinstellingen... dus de parastatalen voor werknemers, zelfstandigen en ambtenaren, maar ook de instellingen van de sociale bijstand.

De voornaamste principes van het handvest zonder de uitzonderingen:

De socialezekerheidsinstelling is verplicht om de bevolking zo duidelijk mogelijk te informeren over haar rechten. Enerzijds kan een sociaal verzekerde zelf specifieke vragen stellen aan een instelling, anderzijds is de socialezekerheidsinstelling verplicht om ook uit eigen beweging initiatieven te nemen om de bevolking te informeren. Als blijkt dat iemand recht heeft op een bepaalde uitkering, is de instelling verplicht om ze uit te keren.

Bij een aanvraag voor een uitkering moet de socialezekerheidsinstelling binnen een zo kort mogelijke termijn antwoord geven. Binnen 4 maanden moet ze een beslissing meedelen en dan binnen 4 maanden de uitkering uitbetalen. Bij vertraging moet zij rente betalen aan de uitkeringsgerechtigde.

Bij elke beslissing moet de instelling alle mogelijkheden om in beroep te gaan, de redenen van de beslissing, de referenties van het dossier, enz. aan de sociaal verzekerde meedelen.

De beroepstermijn voor een rechtscollege (in de meeste gevallen de arbeidsrechtbank) tegen een beslissing van een instelling van sociale zekerheid is nu minstens 3 maanden.

Uit dit sociaal handvest blijkt duidelijk dat de overheid de burger meer en beter wil informeren.

Lees het volledige Handvest van de sociaal verzekerde (wet 11 april 1995) op www.juridat.be

Hoeveel?

Inleiding

De financiering van de sociale zekerheid gebeurt verschillend voor werknemers, zelfstandigen en ambtenaren. Elk systeem is traditioneel gebaseerd op de betaling van sociale bijdragen. Naast die klassieke manier om de sociale zekerheid te financieren, bestaat er een alternatieve financiering.

Hoe wordt de sociale zekerheid van werknemers gefinancierd?

In het werknemersstelsel moeten zowel de werknemers als de werkgevers bijdragen betalen aan de RSZ (Rijksdienst voor de Sociale Zekerheid). Sinds 1 januari 1995 is er een globaal financieel beheer van kracht. De RSZ financiert de socialezekerheidsstakken volgens hun thesauriebehoeften, en niet langer volgens vaste percentages. Het stelsel voor arbeiders en dat voor werknemers verschilt. De jaarlijkse vakantie van bedienden wordt rechtstreeks door de werkgever betaald, terwijl die van arbeiders betaald wordt door een vakantiefonds gefinancierd met specifieke sociale bijdragen die de werkgever aan de RSZ betaalt. Die bijdragen bestaan uit een driemaandelijke bijdrage van 6% berekend op het tot 108% verhoogde brutoloon, en een jaarlijkse bijdrage van 10,27% berekend op het eveneens tot 108% verhoogde brutoloon van het jaar voordien. De jaarlijkse vakantie valt niet onder het algemene beheer. De volgende tabel geeft de bijdragepercentages in het 1ste kwartaal van 2005 weer. Er wordt een onderscheid gemaakt tussen het aandeel van de werknemer en dat van de werkgever.

Sector	Werknemers- bijdrage (%)	Werkgevers- bijdrage (%)	Totaal (%)
1. Ziekte en invaliditeit			
- geneeskundige verzorging	3,55	3,80	7,35
- invaliditeitsuitkeringen	1,15	2,35	3,50
2. Werkloosheid	0,87	1,46	2,33
3. Pensioenen	7,50	8,86	16,36
4. Kinderbijslag	0,00	7,00	7,00
5. Arbeidsongevallen	0,00	0,30	0,30
6. Beroepsziekten	0,00	1,02	1,02
Totaal (= globale bijdrage)	13,07	24,79	37,86

Vaak bestaat er onduidelijkheid over het brutoloon waarop u bijdragen moet betalen. Als loon moet worden begrepen: "elk voordeel in geld of in geld waardeerbaar dat de werkgever aan de werknemer toekent als tegenprestatie voor geleverde arbeid en waarop de werknemer wegens zijn dienstbetrekking rechtstreeks of onrechtstreeks recht heeft ten laste van zijn werkgever." Dat betekent dat ook commissielonen, premies, voordelen in natura, winstdeelnemingen, enz. als loon worden beschouwd en dat er dus ook bijdragen op moeten worden betaald.

De opgesomde bijdragen zijn niet de enige. Zo zijn de werkgevers ook nog een loonmatigingsbijdrage van 7,48% verschuldigd, een bijdrage voor het fonds voor sluiting van ondernemingen van 0,20% (voor ondernemingen met 1 tot 19 werknemers) of 0,23% (voor ondernemingen met 20 werknemers of meer), een bijdrage van 0,05% voor kinderopvang, een bijdrage van 0,10% voor risicogroepen en, voor bedrijven die 10 of meer werknemers tellen, een bijkomende bijdrage van 1,69%.

Wat is de alternatieve financiering van de sociale zekerheid?

De werkgevers en de werknemers dragen de kosten van de sociale zekerheid niet alleen. De federale Staat betaalt jaarlijks een vast bedrag aan de RSZ (Rijksdienst voor de Sociale Zekerheid). In 2001 was dat bedrag 4.981.742 EURO.

Daarnaast bestaat er sinds enkele jaren ook een alternatieve financiering van de sociale zekerheid. Het doel hiervan is tweeledig, namelijk de staatstoelagen beperken en de werkgeversbijdrage verlagen. In plaats van arbeid te belasten, zoekt men alternatieve middelen die de grote pot van de sociale zekerheid vullen.

Alternatieve financiering bestaat uit een percentage van de BTW-ontvangsten. Dit bedrag wordt verdeeld tussen werknemers en zelfstandigen: ongeveer 96% wordt toegekend aan het werknemersstelsel, de resterende 4% gaan naar het stelsel van de zelfstandigen. In 2003 ging ongeveer 4.460.058 duizendtal EUR van de totale BTW-ontvangsten naar de sociale zekerheid van werknemers en 138.452 duizendtal EUR naar de sociale zekerheid van zelfstandigen.

Hoe wordt de sociale zekerheid van zelfstandigen gefinancierd?

Zelfstandigen betalen een driemaandelijkse socialezekerheidsbijdrage aan het socialeverzekeringsfonds waarbij ze zijn aangesloten. Die bijdrage wordt berekend volgens het nettoberoepsinkomen dat de zelfstandige verdient in het derde kalenderjaar (het referentiejaar) dat voorafgaat aan het jaar waarin de bijdrage werd betaald.

Beginnende zelfstandigen die nog geen referentie-inkomen hebben, betalen een bijdrage berekend op een voorlopige basis.

Mensen die naast hun hoofdberoep (bijvoorbeeld als werknemer) ook een zelfstandig bijberoep uitoefenen, en tewerkgestelde ("actieve") gepensioneerden betalen geen bijdrage of betalen een verminderde bijdrage, tenzij hun jaarinkomen hoger ligt dan een bepaald grensbedrag dat jaarlijks wordt bepaald.

Hoe wordt de sociale zekerheid van ambtenaren gefinancierd?

Voor ambtenaren die niet tewerkgesteld zijn bij een plaatselijke of provinciale overheidsdienst betaalt de tewerkstellende overheid zelf de sociale uitkeringen. Die ambtenaren hoeven enkel persoonlijke bijdragen te betalen van 7,5% voor de overlevingspensioenen en van 3,55% voor de tak geneeskundige verzorging. Die laatste bijdrage wordt verhoogd met de werkgeversbijdrage (3,85%) en wordt aan de RSZ (Rijksdienst voor de Sociale Zekerheid) betaald.

De RSZPPO (Rijksdienst voor de Sociale Zekerheid van de plaatselijke en provinciale overheidsdiensten) is bevoegd voor het personeel van de lokale overheidsdiensten en int bijdragen voor:

- geneeskundige verzorging en invaliditeitsuitkeringen (werkgeversbijdrage: 3,8%, werknemersbijdrage: 3,55%)
- kinderbijslag (werkgeversbijdrage: 5,25%)
- beroepsziekten (werkgeversbijdrage: 0,17%)
- pensioenen voor bepaalde overheden (werkgeversbijdrage: 20% (in 2001, is veranderlijk), werknemersbijdrage: 7,5% (vast bedrag))
- loonmatigingsbijdrage (werkgeversbijdrage: 6,19%)
- bijdrage voor kinderopvang (werkgeversbijdrage: 0,05%)

Opgelet: (niet-statutair) personeel van plaatselijke en provinciale overheidsdiensten dat een arbeidscontract heeft, valt onder het algemene werknemersstelsel.

Verdere informatie: Uitgebreide informatie over de sociale zekerheid in België is te vinden op de website van de Federale Overheidsdienst Sociale Zekerheid: <http://www.socialezekerheid.fgov.be>. U vindt er ook de lijst met de adressen van de instellingen van sociale zekerheid en een lijst met nuttige e-mailadressen.

Als u op een interactieve en ludieke manier uw kennis over de sociale zekerheid wil toetsen en uitbreiden, kunt u terecht op de website <http://www.mijnsocialezekerheid.be>.

- [Sociale Bescherming](#)
- [Overheidsmanagement](#)
- [Financieringsaspecten](#)
- [Sociale indicatoren](#)
- [De vergrijzing](#)
- [Ondergrondse Economie](#)
- [Internationale instrumenten van de Sociale Zekerheid](#)

De gemeenten

België telt 589 gemeenten.

Aan het hoofd van de gemeente staat een burgemeester. Hij is voorzitter van het College van Schepenen en Burgemeester. Het College van Schepenen en Burgemeester wordt door en uit de Gemeenteraad (7 tot 55 leden, afhankelijk van het aantal inwoners) gekozen.

De gemeentelijke autonomie is in België heel belangrijk. De gemeentelijke bevoegdheden zijn dan ook erg ruim en omvatten alles wat te maken heeft met het zogenoemde "gemeentelijk belang" (= de collectieve noden van de inwoners). In theorie kan een gemeente alles doen wat haar niet is verboden. Ze is bevoegd voor openbare werken, sociale bijstand, ordehandhaving, huisvesting, onderwijs, enz. De Gemeenteraad regelt alles wat van "gemeentelijk belang" is, door middel van gemeentereglementen. Naar gelang van de uitgeoefende bevoegdheden staan de gemeenten onder toezicht van resp. De federale Staat, de Gemeenschappen of de Gewesten.

Het Gewest Vlaanderen kent 308 gemeenten

http://nl.wikipedia.org/wiki/Lijst_van_gemeenten_in_het_Vlaams_Gewest

Inkomensstatistieken per gemeente: een schat aan interessante gegevens

Ondanks hun laattijdig verschijnen blijven de **inkomensstatistieken** een zeer interessante informatiebron. Ze bevatten bijvoorbeeld een verdeling van het aantal aangiften over de verschillende inkomensniveaus. Zo heeft 22,4% van de belastingaangiften in De Pinte betrekking op een aangegeven netto belastbaar inkomen van meer dan 50.000 euro, terwijl dit aandeel in Mesen maar op 3,1% ligt. Het gemiddelde inkomen per aangifte ligt in Vlaanderen dan weer het hoogst in Sint-Martens-Latem (38.522 euro) en het laagst in Mesen (19.652 euro). Kijken we naar het aangegeven inkomen per inwoner dan vormen opnieuw Sint-Martens-Latem (21.367 euro) en Mesen (11.033 euro) de uitersten. Ook het mediaaninkomen is beschikbaar. Het gaat om het inkomen dat net in het midden ligt als je alle inkomens verdiend in een gemeente rangschikt van hoog naar laag. Het hoogste mediaaninkomen per aangifte lag in Vlaanderen in 2006 in De Pinte (33.639 euro), het laagste in Herstappe (15.535 euro). Wie ook de gegevens van vorige jaren wil raadplegen, kan [hier](#) terecht.

Website: [Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten](#)

De Rijksdienst voor arbeidsvoorziening (RVA)

De RVA in 9 minuten

Film starten

Actueel:

- 18032009   Het jaarverslag 2008 van de RVA is klaar
- 01042009   Wijziging van de leeftijd van het kind dat recht geeft op ouderschapsverlof
- 14052009   Vernieuwde portaalsite sociale zekerheid
- 22062009   Nederlandstalige lijst van studies die voorbereiden op een beroep waarvoor een significant tekort aan arbeidskrachten bestaat - School- of academiejaar 2009-2010
- 25062009   Crisismaatregelen
- 25062009   PWA-werknemers jonger dan 50 jaar actief in de thuishulp met huishoudelijk karakter - Regeling vanaf 1 juli 2009

Website:

www.rva.be

Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding (VDAB)

samen sterk voor werk

Algemene informatie

De **Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding** bestaat sinds 1989. VDAB staat onder toezicht van de Vlaamse minister die werkgelegenheid in zijn bevoegdheid heeft. Als publieke dienstverlener wil VDAB sturend en uitvoerend werken aan een transparante en dynamische arbeidsmarkt in Vlaanderen. Om die opdracht zo efficiënt mogelijk uit te voeren, biedt VDAB een uitgebreid en doeltreffend **dienstenpakket** aan:

- arbeidsbemiddeling
- training & opleiding
- loopbaanbegeleiding

VDAB wil een snelle service aanbieden en zijn verschillende klantengroepen (werkzoekenden, werknemers en werkgevers) op een zo efficiënt mogelijke manier benaderen. De **nieuwste informaticatoepassingen** spelen hier handig op in. Naast de klassieke media zijn de jobcomputers en de uitgebreide toepassingen op het internet belangrijke kanalen.

Je kan hier gratis het [jaarverslag 2008](#) van VDAB inkijken. VDAB publiceert ook een [sociaal jaarverslag](#).

Verdere informatie:

[Geschiedenis](#)

[Beheer](#)

[Structuur](#)

[Medewerkers](#)

[VDAB in cijfers](#)

[Vacatures](#)

[Persberichten](#)

[Brochures](#)

[Vraag en antwoord](#)

[Milieu](#)

[Toegang voor iedereen](#)

[Klachten](#)

[Partners](#)

[Cliëntvolgsysteem](#)

[ESF](#)

[HR-XML](#)

[Tenderingsprojecten](#)

Het Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn (OCMW)

Het **Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn**, afgekort **OCMW**, is een openbare instantie die in elke gemeente in België aanwezig is. Het OCMW verstrekt diensten aan kansarmen, zorg aan ouderen (het OCMW beheert o.a. **bejaardentehuizen**) en ook psychische hulp aan de inwoners. Binnen de **Franse Gemeenschap** heet het OCMW *Centre Public d'Action Sociale* (CPAS) en binnen de **Duitstalige Gemeenschap** heet het *Öffentliches Sozialhilfezentrum* (ÖSHZ). Structurele uitkeringen aan armen zijn vervangen door het "**leefloon**", en dat is nu een recht.

Historische achtergrond

Aanvankelijk was de **zorg voor behoeftigen en armen** een aangelegenheid van **liefdadigheid** die verstrekt werd door **kerkelijke instellingen**, waaronder **kloosters** en **abdijen**, de **adel** en particulieren. Vanaf de 12e tot 13e eeuw gaan zowel de overheid als rijke burgers zich ook met de armen inlaten. In de 13e eeuw worden **Godshuizen** opgericht, waar kloosterlingen in opdracht van de gemeente zieken en ouderlingen opnemen en behoeftigen onderdak verschaffen. Vanaf de 14de eeuw gaan de gemeentebesturen de liefdadigheid reglementeren en controleren. Vanaf de 15de eeuw worden op verschillende plaatsen stichtingen en/of gemeentelijke armenbesturen opgericht, meestal "**Berg van barmhartigheid**" genoemd. In de 16e eeuw regelt **Karel V** in **1531** de openbare onderstand voor heel het land. Op het einde van het **Ancien Régime**, tijdens de Oostenrijkse periode wordt een aantal beslissende stappen gezet in de evolutie van de openbare armenzorg. Rond de **Franse Revolutie** ontstaat er een concurrentie tussen **Kerk** en staat inzake hulpverlening. Een groot deel van de hulpverlening wordt door de overheid aan de **parochies** onttrokken en aan de gemeenten toegewezen. De **Burgerlijke Godshuizen** en de **Burelen van Weldadigheid** ontstaan. In België komt er in **1891** een *Wet op de Openbare Onderstand*. Desondanks heeft de eeuw van de **industriële revolutie** een opbloei gekend van de kerkelijke **caritas**. De **eerste wereldoorlog** speelt een belangrijke rol in de hulpverlening aan armen. Iedereen krijgt immers te kampen met grote **werkloosheid**, **armoede** en gebrek aan **voedsel**, deels door de Amerikaanse hulp opgelost. Na 1918 moet België heropgebouwd worden. Om de nodige werknemers daartoe te motiveren, en onder druk van de syndicale beweging komt er vrij snel een **sociale wetgeving** tot stand. Noch de sociale wetgeving noch het bestaande private initiatief kon de opkomende armoede tegenhouden. In 1925 komt er daarom een Wet op de **Commissie voor Openbare Onderstand** (COO). De COO's bestonden in elke gemeente en waren samengesteld uit burgers die voorgedragen en verkozen werden door gemeenteraadsleden. Ze werden bijgestaan door een secretaris en een ontvanger. De raad van de COO kon zich laten bijstaan door een maatschappelijk werker, maar in het begin kwamen deze er nauwelijks aan te pas. Op 8 juli 1976 komt er een Wet op het **Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn**. De OCMW's zijn in **1976** ingesteld toen ook een reeks fusies van gemeenten zijn doorgevoerd. De vroegere gemeentelijke COO's zijn opgegaan in de OCMW's. Door de wet van 8 juli 1976 werden de COO's vervangen door de OCMW's. Deze laatste hebben een breder doel dan alleen maar het verstrekken van financiële hulpverlening. Elk OCMW moet naast een secretaris en een ontvanger ook ten minste één maatschappelijk werker in dienst hebben. Het belangrijkste doel blijft de bestrijding van de **kansarmoede**: "Elke persoon heeft recht op maatschappelijke dienstverlening. Deze heeft tot doel eenieder in de mogelijkheid te stellen een leven te leiden dat beantwoordt aan de menselijke waardigheid". Het recht op bestaansminimum, thans **leefloon** genoemd, is bij wet gegarandeerd.

Artikel: Laat ons de geschiedenis meenemen 30 jaar OCMW

<http://www.canonsociaalwerk.be/1976COO naar OCMW/sup/2007deBiegeschiedenisOCMW.pdf>

Actueel: Relatie Gemeente - OCMW

Het bestaan in België van het OCMW als afzonderlijk bestuur heeft enkel historische redenen. In andere landen maken die gelijkaardige diensten deel uit van de diensten van het gemeentebestuur. Afgaande op hun taken is het OCMW in werkelijkheid immers de sociale dienst van de gemeente. In sommige gemeenten beschikt het gemeentebestuur zelf over een sociale dienst. Politieke initiatieven werden al genomen om de OCMW's te integreren in het gemeentebestuur, maar die zijn niet gelukt.

In de onlangs gepubliceerde regeringsverklaring van 15 juli 2009 staat: "Vrijwillige fusie van gemeente en OCMW wordt decretaal mogelijk gemaakt. De Vlaamse overheid verleent daarbij ondersteuning onder meer via een eenmalige subsidiebonus."

Van de kant van de VVSG wordt niet positief gereageerd op dit initiatief:

opinie Lokaal 13
(fusie gemeente OCMW)

Kenmerken van het OCMW

- Het OCMW is een **openbare instelling** met rechtspersoonlijkheid die door de overheid is opgericht en wordt gecontroleerd om te voorzien in een collectieve behoefte
- Het OCMW is een **orgaan dat behoort tot de bevoegdheden van een gemeente** met als belangrijke instellingen de Raad voor Maatschappelijk Welzijn, het Vast Bureau, de Bijzondere Comités, het Overlegcomité, de Voorzitter, de Secretaris en de Ontvanger
- De **Arbeidsrechtbanken en -hoven** zijn **bevoegd voor betwistingen** tussen het OCMW en wie een beroep doet op zijn dienstverlening
- De **tekorten** van het OCMW worden **gedragen door de gemeente**

De Raad voor Maatschappelijk Welzijn

Elk OCMW wordt bestuurd door een **Raad voor Maatschappelijk Welzijn**, bestaande uit negen tot vijftien leden naargelang de grootte van de gemeente of stad. Deze worden bij de installatie van de nieuwe gemeenteraad gekozen door de gemeenteraad. In de **faciliteitengemeenten** worden de OCMW-raadsleden rechtstreeks door de burgers gekozen. Door het systeem van meervoudig stemrecht zetelen alle grotere fracties, zowel uit de meerderheid als uit de oppositie, uit de gemeenteraad in de OCMW-raad, in vrijwel dezelfde verhouding.

Om lid te kunnen zijn van de OCMW-raad moet de kandidaat Belg zijn (art. 8 G.W.), minstens 18 jaar zijn en zijn hoofdverblijf in de gemeente hebben. OCMW-raadsleden mogen geen ambt of functie bekleden dat onverenigbaar is met hun mandaat.

De Raad voor Maatschappelijk Welzijn is een collegiaal orgaan en neemt beslissingen in vergadering. De Raad vergadert een of meerdere keren per maand. De voorzitter kan de Raad samenroepen wanneer hij dit nodig acht. De vergaderingen van de Raad zijn openbaar, tenzij het over personen gaat of de openbare orde de besloten zitting vereist.

De Voorzitter van de Raad voor Maatschappelijk Welzijn wordt voorgedragen door en uit de leden van de Raad. Hij is hoofd van het OCMW, tekent alle uitgaande briefwisseling samen met de secretaris en leidt de vergaderingen. Hij ontvangt hetzelfde salaris als een schepen van zijn gemeente. Volgens het Vlaamse [gemeentedecreet](#) is de voorzitter in [Vlaanderen](#) voortaan ook lid van het [college van burgemeester en schepenen](#) (optioneel na de verkiezingen van 2006, verplicht na de verkiezingen van 2012).

De Raad voor Maatschappelijk Welzijn kiest de leden van het Vast Bureau, dat belast is met het dagelijks bestuur, en alle andere welomschreven bevoegdheden die de Raad aan het Bureau toevertrouwt.

De Raad kan Bijzondere Comités oprichten, en aan deze welomschreven bevoegdheden toevertrouwen, met uitzondering van die bevoegdheden die wettelijk aan de Raad zijn voorbehouden. Het gaat om comités voor een specifieke materie zoals sociale dienst, tewerkstelling, leefloon of huisvesting.

Verklaring: Een **faciliteitengemeente** is een [Belgische gemeente](#) waarvan grondwettelijk is vastgelegd dat ze gemeentelijke diensten, als burgers daar om vragen, ook in een andere taal moet aanbieden dan in de officiële taal van het [taalgebied](#), waarin de gemeente ligt. Deze anderstalige diensten worden (taal)faciliteiten genoemd. Zo moeten Vlaamse of Duitstalige faciliteitengemeenten [Franse](#) taalfaciliteiten aanbieden en moeten Waalse faciliteitengemeenten [Nederlandse](#) en/of [Duitse](#) taalfaciliteiten aanbieden.

Het Vast Bureau

Het Vast Bureau zorgt voor het dagelijks bestuur, en is samengesteld uit de leden van de Raad voor Maatschappelijk Welzijn. De leden worden benoemd bij geheime stemming. Ingevolge artikel 11bis van de grondwet moet het vast bureau samengesteld zijn uit personen van verschillend geslacht.

De Bijzondere Comités

De Raad voor Maatschappelijk Welzijn kan naargelang zij dit nodig acht bijzondere comités oprichten om bepaalde bevoegdheden zoals het beheer van het ziekenhuis of een rusthuis aan over te dragen. Vooraleer er een ander bijzonder comité wordt opgericht, moet er eerst een bijzonder comité voor de sociale dienst zijn.

Het personeel van het OCMW

Het OCMW heeft een secretaris, een ontvanger, minstens één [maatschappelijk assistent](#) en verder onderhouds- en technisch personeel. De Secretaris woont -zonder stemrecht- de vergaderingen bij van de Raad en het Vast Bureau, maakt het verslag en informeert de Raad over de geldende rechtsregels. Hij is personeelsverantwoordelijke maar staat onder de voorzitter, de Raad en het Vast Bureau. Hij tekent samen met de Voorzitter alle uitgaande brieven.

Artikel: De OCMW-secretaris, what does he really do
[http://www.ocmwvisies.be/Portals/2/De OCMW secretaris What does he really do.doc](http://www.ocmwvisies.be/Portals/2/De%20OCMW%20secretaris%20What%20does%20he%20really%20do.doc)

Website: [Vereniging van Vlaamse OCMW-Secretarissen](#)

De Ontvanger int de gelden van het OCMW en doet de betalingen die door de Raad zijn goedgekeurd.

De Sociale Dienst telt één of meer maatschappelijk werkers, en eventueel administratieve medewerkers. De Sociale Dienst biedt de volgende diensten aan:

- hulp in noodsituaties, door eerst het nodige onderzoek te doen en vervolgens de meest passende middelen te voorzien om aan de nood te verhelpen
- verstrekken van documentatie en advies, met maatschappelijke begeleiding van de cliënt

Met respect voor de overtuiging van de cliënt wordt, bij een aanvraag van materiële hulp of intensieve begeleiding, een verslag opgemaakt dat voorgelegd wordt aan de Raad voor Maatschappelijk Welzijn of aan het Bijzonder Comité van de Sociale Dienst. De Raad beslist om de gevraagde steun al dan niet toe te kennen. Hij is niet verplicht het advies van de maatschappelijk werker te volgen. In principe moet deze niet aanwezig zijn bij de bespreking maar in de praktijk is dat een gewoonte geworden. De uitvoering van de beslissing wordt aan de maatschappelijk werker toevertrouwd.

Actueel: OCMW-decreet

Op 3 april 2009 heeft de Vlaamse Gemeenschap een nieuw OCMW-decreet uitgevaardigd dat gaat over de bestuurlijke werking van het OCMW. Op 1 juli 2009 werden de meeste bepalingen van het OCMW-decreet van kracht. Welke bepalingen inwerkingtreden op 1 juli, en welke nog niet, kan men terugvinden in het [inwerkingtredingsbesluit](#). Onlangs verschenen nog enkele uitvoeringsbesluiten en [de omzendbrief over het OCMW-decreet](#). Voor de VVSG – de Vlaamse VNG - moest het OCMW-decreet de werking van de OCMW's zo goed mogelijk afstemmen op de kernopdracht die ze van de federale overheid krijgen, namelijk het verzekeren van maatschappelijke dienstverlening die iedereen in staat moet stellen een menswaardig leven te leiden. De Vlaamse Regering liet deze kans volgens de VVSG liggen. "Het OCMW-decreet blijft in de eerste plaats een kopie van het gemeentedecreet. Van de beloofde vereenvoudiging is geen sprake".

De VVSG heeft een [checklist](#) gemaakt met de belangrijkste wijzigingen vanaf 1 juli. Om het geheel aan veranderingen overzichtelijker te maken, zijn ze ingedeeld in drie categorieën:

- Veranderingen waarvoor onmiddellijk een expliciete beslissing van de OCMW's nodig is.
- Veranderingen waarvoor een expliciete beslissing nodig is, maar dit enkel als de OCMW's van deze verandering gebruik willen maken.
- Veranderingen waarvoor geen expliciete beslissing nodig is, maar waar men toch rekening mee moet houden.

Power-point presentatie: [Wat met het nieuwe OCMW- decreet?](#)

OCMW Antwerpen

Bij een hedendaags OCMW past de symboliek van de pelikaanfabel niet meer. De Raad voor Maatschappelijk Welzijn van het Antwerpse OCMW koos daarom in 2002 voor een nieuw logo. Het moest een embleem zijn dat goed vertaalt welke organisatie we zijn: een welzijnsorganisatie die instaat voor maatschappelijke integratie, een goed gemanaged bedrijf.

Openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn

Het OCMW heet voluit 'openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn'. Men zorgt voor het welzijn van iedere burger. In elke gemeente of stad vind je een OCMW. OCMW Antwerpen is er voor alle mensen ongeacht rang of stand, leeftijd of geslacht, arm of rijk, Belg of allochtoon ... Het OCMW helpt iedereen. Toch wordt speciale aandacht besteed aan bepaalde groepen van mensen. Sommigen kunnen niet zelf opkomen voor hun rechten door ziekte, ouderdom, lage scholingsgraad, kansarmoede ... Dikwijls vind je deze mensen gegroepeerd in bepaalde buurten en wijken van de stad. De wet zegt dat het OCMW alle inwoners met een probleem moet helpen. Maar soms kan niet de juiste oplossing worden geboden. Daarom werkt het OCMW samen met andere organisaties die dezelfde doelstellingen hebben.

Wat is onze taak?

Het OCMW heeft een sociale opdracht: de inwoners van de stad hun sociale grondrechten garanderen. Dat zijn de basisprincipes waar iedereen recht op heeft: betaalbare en kwaliteitsvolle huisvesting, goede gezondheidszorgen, voldoende middelen ... Pas wanneer iemand beschikt over deze grondrechten, maakt hij of zij volwaardig deel uit van onze samenleving. Het OCMW zorgt ervoor dat zijn klanten zich kunnen integreren in de maatschappij.

Zorgbedrijf

Alle woon-zorgdiensten van OCMW Antwerpen zijn sinds 1 januari 2009 ondergebracht in een zorgbedrijf. Zo kan nog beter worden ingespeeld op de wensen en noden van de klanten. Aan de dienstverlening verandert er niets. Klanten kunnen nog steeds terecht in alle aanspreekpunten van het OCMW voor hulp en informatie. De volgende diensten behoren nu tot het zorgbedrijf:

- De rust- en verzorgingstehuizen
- De dienstencentra
- De thuiszorgdiensten
- De serviceflats
- De jeugdinstanties
- Enkele administratieve, ondersteunende diensten

Verdere informatie:

[OCMW Antwerpen, een hart voor iedereen \(PDF\)](#)
[Beleidsplan 2008-2013 \(PDF\)](#)

Dag 3 (dinsdag 8 september)

Bezoek aan het OCMW Gent. Hoe ziet een OCMW er uit, wat gebeurt er zoal en wat gebeurt er in Gent? Hoe is de relatie met de Arbeidsvoorziening (VDAB) en hoe is de relatie met het lokale welzijnswerk. Bezoek aan enkele projecten van het OCMW o.a. de Werkwinkel Gent, het Lokaal Dienstencentrum en het Centrum voor Algemeen Welzijn Artevelde.

Overnachting in Gent

Programma:

9u : ontvangst in het opvangcentrum Klemenswerk, Prinsenhof 141, Gent
voorstelling van de werking van het CAW (Algemeen Welzijnswerk) met vooral klemtoon op samenwerking OCMW

10.15u vertrek naar welzijnsbureau OCMW Anseele (stadwandeling langs seniorensite Antonius)

10.30u ontvangst welzijnsbureau

- voorstelling werking OCMW Gent, gekaderd binnen 30 jaar OCMW (Annemie Baetslé)
- concrete voorstelling werking welzijnsbureau met accent op samenwerking derden partners en welzijnsregie (Lut Kwanten)
- voorstelling lokaal Dienstencentrum (Frank Vervaeet)

12.00u vertrek naar eerst Lokaal Dienstencentrum in Vlaanderen Ten Hove

- aperitief en korte rondleiding
- koud buffet voorbereid door het arbeidszorgproject
- bij de koffie gelegenheid voor vragen..

14.30u vertrek naar de Oefenpleinstraat

15.00u : voorstelling activeringsverhaal OCMW Gent en bezoek aan een project

16.00u einde

GSM-nummer: Annemie Baetslé : 0477328456

Het OCMW (Gent)

Opdracht en taken

Het OCMW verzekert diensten die variëren van *preventie over hulpverlening naar curatie* (genezing). Daarbij horen materiële, sociale, medische of psychologische hulp. De Sociale Dienst kan iemand doorverwijzen naar andere diensten of initiatieven, of een beroep doen op de medewerking van anderen. De vrije keuze van de cliënt blijft altijd centraal staan. Het OCMW beheert rusthuizen, serviceflats en/of lokale dienstencentra (onder meer voor ouderen). Het **lokaal dienstencentrum** heeft vaak een autonome werking, met een centrumleider, die meer en meer een beroep doet op vrijwilligerswerk. Het OCMW bedeeft ook warme maaltijden, organiseert poetshulp en/of gezins- en bejaardenhulp. In de grotere steden beheert het OCMW ook eigen ziekenhuizen (Aalst, Antwerpen, Brugge, Gent).

Daarnaast zijn de OCMW's door de Vlaamse Regering aangewezen om de dienstverlening te verzekeren van de Vlaamse Zorgkas.

Jaaroverzicht 2008

Het jaaroverzicht 2008 van het OCMW Gent draagt de naam 'Innovatie in wie we zijn en wat we doen'. De titel is niet toevallig gekozen. Het jaar 2008 kenmerkt zich immers door heel wat innovatieve projecten, originele acties en vernieuwing in de hulp-en dienstverlening. Een overzicht van de twee pijlers van het OCMW, namelijk de Algemene Maatschappelijke Dienstverlening en Ouderen en Thuiszorgbeleid.

Verdere informatie: [Jaaroverzicht 2008 - 'Innovatie in wie we zijn en wat we doen'](#).

Financiële steun

Leefloon

Het **leefloon** is een financiële tegemoetkoming aan minvermogenden in Vlaanderen. In **1974** werd het recht op het **bestaansminimum** of een gewaarborgd inkomen ingevoerd. Op **26 mei 2002** werd de oude bestaansminimumwet opgeheven. De nieuwe wet spreekt over recht op maatschappelijke integratie. We spreken ook over de leefloonwet.

Als men geen of een te laag inkomen heeft, kan men een basisinkomen krijgen. Dat heet leefloon. Maar, de nieuwe wet biedt veel meer dan enkel financiële hulp. Het OCMW kan nu ook veel meer aandacht geven aan opleiding en de kansen op tewerkstelling vergroten. De wet geeft bovendien bijzondere aandacht aan wie jonger is dan 25 jaar. Deze wet paste ook de rechten en plichten aan. Wie aanklopt bij het **OCMW** krijgt voortaan een pakket aangeboden, bestaande uit een job en/of een leefloon, al dan niet samen met een **geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie** (GPMI). De cliënt krijgt via een **integratiecontract** kansen om uit de armoede te geraken en zich in te schakelen in de samenleving. Iedere meerderjarige **EU-burger, statenloze** of erkend **vluchteling** komt in aanmerking voor het leefloon. Ook **minderjarigen** (ontvoegd door huwelijk) of minderjarig ongehuwd met één of meer kinderen ten laste, of minderjarig en zwanger met zijn werkelijke verblijfplaats in België komt in aanmerking.

Andere basisvoorwaarden zijn: onvoldoende bestaansmiddelen hebben, niet in staat zijn deze door 'eigen inspanningen' of 'op een andere wijze' te verwerven. Concreet gaat het om personen die geen **werkloosheidsuitkering** ontvangen (omdat ze niet meer in orde zijn met de **sociale zekerheid**, zoals een **zelfstandige** in moeilijkheden), die geen onroerend goed of groot kapitaal

bezitten, die via de uitputtingsprocedure van de sociale zekerheid geen recht hebben op mindervaliditeit (IVT-it) en die geen **onderhoudsgeld** krijgen.

Vreemdelingen die een asielaanvraag ingediend hebben of ingeschreven zijn in het vreemdelingenregister, kunnen geen leefloon ontvangen maar wel een levensminimum. Voor vreemdelingen wordt samengewerkt met het **Lokaal Opvang Initiatief** (LOI) dat in de werking van het OCMW is geïntegreerd. De bedragen van dat levensminimum zijn dezelfde als die van het leefloon.

Als het inkomen lager is dan de bedragen in de tabel hieronder, is er misschien (gedeeltelijk) recht op leefloon.

Bedragen geldig vanaf 1 juni 2009

Categorie 1: samenwonende persoon	€ 483,86 per maand
Categorie 2: Alleenstaande persoon	€ 725,79 per maand
Categorie 3: persoon die uitsluitend samenwoont met een gezin ten laste met minstens één ongehuwd minderjarig kind	€ 967,72 per maand

Verdere informatie: http://ocmw.fgov.be/themes/integration/MI/index_nl.htm

Aanvullende steun

Naast het leefloon kan het OCMW ook "materiële hulp in de meest passende vorm" verstrekken. Dit kan bijvoorbeeld individuele begeleiding zijn.

Andere taken: (In Gent zijn deze taken georganiseerd op het niveau van het welzijnsbureau in de buurt.)

Informatie en advies

Cliënten die vragen hebben over de dienstverlening van het OCMW, over hun sociale rechten (zoals **kinderbijslag**, **ziekteverzekering**, **pensioen**), over **huisvesting**, **gezondheidszorg**, het invullen van administratieve documenten enz., kunnen bij de **sociale dienst** informatie en advies krijgen. Het juridisch advies wordt gegeven door een **jurist** of **advocaat**.

Psychosociale en pedagogische begeleiding

De Sociale Dienst staat in voor ondersteunende gesprekken, hulp bij de opvoeding van kinderen, en **budgetbegeleiding**.

Materiële hulpverlening

De materiële hulp die het OCMW verleent, kan bestaan uit:

- financiële hulp (bijvoorbeeld tussenkomst in de huur, medische kosten, het toekennen van voorschotten op onderhoudsgelden)
- materiële hulp (bijvoorbeeld kleren, maaltijden, hulp aan wie **dakloos** is)
- dienstverlening (**klusjesdienst**)
- medische hulp (dringende medische hulp buiten de openbare weg)

Schuldbemiddeling

In het kader van de wet op het consumentenkrediet verzorgt het OCMW de uitbouw van een eigen [schuldbemiddeling](#).

Nogal wat mensen hebben een hoge schuldenlast die ze niet langer kunnen afbetalen. Maatschappelijk werkers die hiertoe bijkomende scholing hebben genoten, kunnen als [schuldbemiddelaar](#) optreden ten overstaan van de schuldeisers.

Actueel: Registratie schulddossiers bij diensten schuldbemiddeling: resultaten bekend

In 2007 startte het Vlaams Centrum Schuldbemiddeling met de registratie van schuldendossiers bij de diensten voor schuldbemiddeling van OCMW en CAW. De jaarlijks terugkerende basisregistratie levert kwantitatieve gegevens op over het aantal mensen dat in budget- of schuldhulp is. In de periode 2007-2008 waren er op de diensten voor schuldbemiddeling in Vlaanderen 57.005 dossiers in behandeling in de schuldhulpverlening en 16.226 in de budgethulpverlening. De tweejaarlijkse uitgebreide registratie, die een eerste maal in 2008 gebeurde, verzamelt gegevens omtrent het profiel van de cliënten van de diensten schuldbemiddeling: leeftijd, geslacht, gezinssamenstelling, onderwijsniveau, hoogte van het gezinsinkomen, hoogte van de schuldenlast, aantal schuldeisers, soorten schulden, enzovoort. Het volledige rapport met de onderzoeksresultaten van beide registraties kunt u [hier](#) lezen. Het Vlaams Centrum Schuldbemiddeling stelde naar aanleiding van het onderzoek ook een aantal [beleidsaanbevelingen](#) op. Meer info op www.centrumschuldbemiddeling.be.

Actueel: Dringend financiering nodig voor diensten schuldbemiddeling

Omdat het aantal gezinnen met schuldenproblemen in Vlaanderen stijgt, vragen de OCMW's en CAW's dringend ondersteuning van de Vlaamse overheid om deze problemen op een kwaliteitsvolle en efficiënte wijze het hoofd te kunnen bieden. Tot nu toe ontvangen de diensten geen enkele financiering van de Vlaamse overheid. In 2008 steeg het aantal dossiers dat de erkende instellingen voor schuldbemiddeling van de OCMW's en CAW's behandelden, tot 60.234. Daarbovenop kwamen nog 13.923 dossiers waarin enkel aan budgethulpverlening (zonder schulden) werd gedaan. Maar bovenal is de maximumcapaciteit van de diensten lang overschreden: 79 diensten legden officiële wachtlijsten aan. 1709 gezinnen stonden in december 2008 op een wachtlijst en moesten gemiddeld vier maanden wachten op hulpverlening (cijfers: www.centrumschuldbemiddeling.be). Voor schuldenaars bij wie het water aan de lippen staat, is dit dramatisch. In werkelijkheid ligt het aantal wachtlijsten nog veel hoger: er zijn veel OCMW's en CAW's die om uiteenlopende redenen geen officiële wachtlijsten aanleggen. De VVSG en de FACAW schreven [deze brief](#) naar de onderhandelaars voor de vorming van een nieuwe Vlaamse regering.

Actueel: Budget Survival Kids: preventiecampagne tegen overmatige schuldenlast bij jongeren

Steeds meer mensen kampen met schulden. Ook jongeren krijgen te maken met dit probleem: consumentenartikelen zijn verleidelijk, de leef- en woonkosten stijgen en vaak ontbreekt de nodige kennis over budgetteren, lenen, schulden en krediet. Het Vlaams Centrum Schuldbemiddeling startte daarom een preventiecampagne voor jongeren die bijna op eigen benen komen te staan. Het doel is om hen bewust te maken van de gevaren van overmatige schuldenlast. De campagne zelf werd mee ontwikkeld door jongeren die geconfronteerd werden of zijn met het probleem. Er werd een kortfilm en een website gemaakt met hun getuigenissen. De film kan je bekijken op www.budgetsurvivalkids.be. Meer info over het project op www.centrumschuldbemiddeling.be/preventie

Verdere informatie:

- CSB-bericht Wat heeft een gezin minimaal nodig? Een budgetstandaard voor Vlaanderen

Wat heeft een gezin
minimaal nodig. Een b

- KU Leuven Schuldbemiddeling in Vlaamse OCMW's vanuit een empowerend perspectief

KU Leuven
Schuldbemiddeling in '

Websites:

www.centrumsschuldbemiddeling.be

www.observatoire-credit.be

www.intrum.be

Ondersteuning bij het uitoefenen van rechten

De Sociale Dienst ondersteunt cliënten die hun rechten zelf willen uitoefenen, en zet daarvoor eventueel in hun plaats de nodige stappen, zoals het aansluiten bij een **ziekenfonds** of het verdedigen van de rechten bij onrechtmatig ontslag (via de **vakbond**).

Website: http://www.rechtenverkenner.be/htm/home_gemeente.asp?postcode=53

Opvang van asielzoekers

De federale overheid heeft de OCMW's ook ingeschakeld in de opvang van kandidaat politiek vluchtelingen. De **asielzoekers** worden via een **spreidingsplan** aan de verschillende OCMW's toegewezen (zie **asielprocedure in België**).

OCMW Gent heeft een eigen Dienst Vreemdelingen die asielzoekers en vreemdelingen helpt met een tijdelijk statuut en waar men als OCMW Gent voor bevoegd is.

OCMW Gent geeft hen onder meer informatie over

- verblijfsprocedures
- rechten en plichten binnen het sociale zekerheidsstelsel
- gezondheidszorg
- degelijke huisvesting
- begeleide terugkeer naar het land van herkomst.

Dit gebeurt in samenwerking met andere welzijnsdiensten. In het kader van het stedelijk minderhedenbeleid speelt het OCMW bovendien de rol van coördinator.

Verdere informatie: [Dienst Vreemdelingen](#)

Actueel: De inburgeringstrajecten voor nieuwe Vlamingen botsten vaak met andere begeleidingstrajecten die aangeboden worden door de OCMW's of de VDAB. Minister Marino Keulen, bevoegd voor het Vlaamse inburgeringsbeleid heeft de VVSG gevraagd om in samenwerking met de Cel Inburgering een **model van samenwerkingsprotocol** op te stellen. Eind februari 2009 ondertekende de VVSG samen met de ministers Keulen en Vandenbroucke een model van samenwerkingsprotocol tussen het onthaalbureau, de VDAB en het OCMW.

Dat protocol legt vast in welke gevallen inburgeraars die klant zijn bij een OCMW, een inburgeringstraject moeten of kunnen volgen.

Door een protocol te sluiten met het onthaalbureau en de VDAB kan het OCMW afspraken maken over de begeleiding van zijn cliënten en vermijden dat zij de dupe worden van de overlappende regelgeving. Deze afspraken houden rekening met de OCMW-opdrachten die de federale regelgeving oplegt. Ze komen ook maximaal tegemoet aan de wens van de Vlaamse overheid om de OCMW's als partner bij het Vlaamse inburgeringsbeleid te betrekken. Het protocol heeft ook als belangrijke troef dat mensen die door het OCMW naar een onthaalbureau doorverwezen worden om een inburgeringstraject te volgen niet onder de sanctieregeling van inburgering vallen. Het OCMW behoudt de discretionaire bevoegdheid om te bepalen of iemand een sanctie uit de federale OCMW-regelgeving krijgt of niet. Meer info:

http://www.vvsg.be/sociaal_beleid/Etnisch-culturele_diversiteit/inburgering/Pages/default.aspx

Ondersteuning bij tewerkstelling

Het OCMW kan arbeidstrajectbegeleiding aanbieden, meestal geïntegreerd in de **Lokale Werkwinkel**, samen met de **Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding**, de **ATB** of de **RVA**.

In Gent werd Het OTC (Opleidings-en tewerkstellingscentrum) in april 1993 opgericht met als doel gestalte te geven aan het actief sociaal tewerkstellingsbeleid van het bestuur. Het OTC richt zich dan ook in hoofdzaak tot het eigen OCMW-cliënteel. De voorbije jaren groeide het OTC uit tot een veelzijdige trajectbegeleidingsdienst voor het cliënteel van het OCMW. In elke fase van het traject naar werk wordt gestreefd naar een aanbod op maat, rekening houdend met de noden en competenties van elke cliënt. Dit resulteerde in een uitgebreide waaier aan modules en programma's:

Individuele trajectbegeleiding

Hout en lichte renovatiewerken

Perspectief

Polyvalente Basisopleiding/Polyvalente Basisopleiding keuken

Voorzet

Verdere informatie: [Brochure 'Een kwalitatief traject naar werk'](#).

Actueel: OCMW Gent: samenwerking met VDA en OCMW

<http://www4.gent.be/gsiw/gsiw/bestanden/convenantstadgentvdabocmw.pdf>

Andere Voorbeelden:

OCMW Menen Project Sociale Tewerkstelling Werkwinkel en Project Sociale Tewerkstelling "Veerkracht 4"

http://www.ocmwmenen.be/pages/sociale_dienst/socialedienst_werkwinkel.htm

<http://www.veerkracht4.be/>

OCMW Genk: Local Mobility

<http://www.ocmwgenk.wad.be/upload/10406508/downloads/perstekstpersbabbel3juli-2.doc>

Inrichten van sociale voorzieningen

Het OCMW kan diensten en **voorzieningen** inrichten met een sociaal, preventief of curatief karakter. Het gaat bijvoorbeeld om de bedeling van warme maaltijden, een poetsdienst, klusjesdienst en **thuiszorg**.

Steun aan daklozen

Het OCMW verstrekt maatschappelijke dienstverlening aan **daklozen**. Deze dienstverlening kan bestaan uit het vragen van een gemotiveerde afwijking op de toelatingsvoorwaarden aan de **sociale huisvestingsmaatschappij** zodat de dakloze op korte termijn over een woning kan beschikken. Eenmaal in zijn leven heeft de dakloze ook het recht op een **installatiepremie**. Deze premie is gelijk aan het bedrag van een maand **leefloon** categorie 1.

Wie in Gent geen dak boven het hoofd heeft

Als men dakloos is of men is door een crisissituatie in een onthaalcentrum of therapeutische gemeenschap terecht gekomen, dan heeft men vaak ook nog te kampen met financiële, sociale of administratieve problemen.

De maatschappelijk werkers van de dienst thuislozenzorg kunnen dan begeleiden en helpen bij het zoeken naar een woning. Het OCMW doet dit samen met de hulpverleners van de opvangcentra.

Verdere informatie: De dienst **Thuislozenzorg** en <http://www.lokaalsociaalbeleidgent.be/dakenthuisloos/webpaginas/dagopvangnetwerk.aspx>

Sociaal Huis

Het Sociaal Huis is een toegankelijkheidsconcept dat op lokaal niveau moet uitgewerkt worden en dat een antwoord moet bieden op de specifieke toegankelijkheidsproblemen die zich lokaal stellen in het aanbod van dienst- en hulpverlening. Het Sociaal huis is niet noodzakelijk een gebouw, noch een actor.

Iedere stad en gemeente werkt momenteel aan de realisatie van een Sociaal Huis. Dit kadert in het **Lokaal Sociaal Beleid**, dat het OCMW dieper wil inbedden binnen de **sociale kaart**, of het geheel aan welzijnsdiensten actief in de lokale gemeenschap. Indien het een fysieke vorm aanneemt, zal een Sociaal Huis de plek zijn waar burgers voor alle administratieve en sociale dossiers, premies en uitkeringen terecht kunnen. In vele gemeenten is er al een Sociaal Huis gerealiseerd terwijl de andere gemeenten hier momenteel aan werken.

Twee belangrijke functies van het Sociaal Huis zijn :

- de één-loketfunctie: De burger kan hier terecht met al zijn vragen in verband met sociale dienstverlening binnen de gemeente. Hij hoeft zich niet eerst te informeren of dit nu een taak is die door het OCMW, door de gemeente of door een andere openbare of private partner wordt uitgevoerd.
- de doorverwijsfunctie: Er is één informatieloket dat voor alle vragen met betrekking tot het welzijn kan doorverwijzen naar andere diensten en organisaties in de gemeente of omliggende gemeenten.

Gent was met de uitbouw van de welzijnsbureaus (met een eerste in 1996) de trendsetter in de uitbouw van de sociale huizen in de wijk. Het sociaal huis is een decentraal, laagdrempelig hulp-

en dienstverleningsaanbod dicht bij de burger en met bijzondere aandacht voor de meest kwetsbaren. Zoals voorzien in het decreet over het lokaal sociaal beleid hebben de sociale huizen een loketfunctie met onthaal, het verstrekken van informatie, de vraagverheldering, de doorverwijzing en eenvoudige administratieve handelingen.

In de welzijnsbureaus zitten momenteel als vaste partners het OCMW, de Stad en Kind en Gezin, in sommige wijken aangevuld met een aantal andere lokale welzijnsactoren. De uitbouw in de

buurten van een goed toegankelijk dienst- en hulpverleningsaanbod bewees reeds sterk drempelverlagend te werken. In 2008 evalueren vertegenwoordigers uit de welzijnsbureaus (OCMW) en de buurtcentra (Stad) de meerwaarde van 10 jaar samenwerking in 1 huis. Hieruit zullen verbeterpunten worden uitgewerkt waar aan gewerkt zal worden.

Actueel: Lokale sociale beleidsplannen doorgelicht

De lokale sociale beleidsplannen 2008-2014 werden geanalyseerd. 298 Plannen werden bij deze analyse betrokken. De synthese van het rapport vindt u terug op <http://www.wvc.vlaanderen.be/lokaalsociaalbeleid/>. Het volledige rapport kan u aanvragen via lokaalsociaalbeleid@vlaanderen.be. Bij de interpretatie van het rapport moet omzichtig te werk gegaan worden. Het plan is een instrument naast vele andere. Niet overal wordt dit instrument op dezelfde wijze gebruikt. In sommige besturen ging het in hoofdzaak om een intern plan, over de eigen diensten. In andere besturen werd het aangegrepen om vooral de relatie en taakverdeling tussen OCMW- en gemeentebestuur aan te pakken. Soms wordt het Lokaal Sociaal Beleid zeer breed ingevuld, soms eng. Dat iets niet is gepland komt niet omdat iets niet in een Lokaal Sociaal Beleidsplan staat (bijv. in het kader van een sectoraal plan of gemeentelijk of OCMW-meerjarenplan). Het is ook niet zeker of zaken die er wel in staan, effectief zullen worden uitgevoerd. De Vlaamse Overheid had dit probleem wellicht kunnen voorkomen door een daadwerkelijke vermindering van de regelgeving te realiseren en een tastbare coördinatierol aan het plan te verbinden.

Verdere informatie over het Lokale sociale beleidsplan van Gent treft aan op de website Lokaal Sociaal Beleid Gent: <http://www.lokaalsociaalbeleidgent.be/default.aspx>

Ander Voorbeeld: Lokaal Sociaal Beleidsplan gemeente Aalter
<http://www.aalter.be/lokaalsociaalbeleidsplan/Pages/Inhoudplan.aspx>

Websites: Over Lokaal Sociaal Beleid vindt u ook interessante informatie op volgende sites.

Vlaamse Gemeenschap
Lokale statistieken
<http://www.centrumvoorsociaalbeleid.be/>
Informatie over Lokaal Sociaal Beleid

Dag 4 (woensdag 9 september)

Bezoek aan de gemeente Kortrijk. Kortrijk dat zich presenteert als het Texas van Vlaanderen, is pionier van de Sociale Economie met meer dan 30 sociale-economie-bedrijven en meer dan 1.000 werknemers. Men wil nieuwe diensten en maatschappelijke behoeften invullen en nieuwe jobs scheppen; heel specifiek voor kort-geschoolden en kansarmen. We horen van het gemeentebestuur en OCMW waarom en hoe dit wordt georganiseerd en ondersteund. Hoe maakt Kortrijk hierbij gebruik van ESF? We bezoeken een aantal boeiende bedrijven, initiatieven en projecten, zoals het startcentrum voor sociale economie (Kanaal 127), de leerwerkplaats (Werk.punt), de sociale werkplaats (Mobiël) en het opleidingscentrum (Mentor).
Overnachting in Genk

9u30-10u00: Kanaal 127: onthaal en koffie (Stasegemsesteenweg 110, 8500 Kortrijk) is gemakkelijk te bereiken (vanuit Brussel, Antwerpen en Gent). U volgt de E17 Antwerpen-Gent-Rijssel en neemt uitrit Kortrijk-Noord. Op deze uitrit is een splitsing. U blijft rechts volgen richting Kortrijk-Noord en zo komt u meteen op de Ringlaan R8 van Kortrijk. Op deze Ringlaan R8 neemt u de eerste uitrit 4 'Stasegem' en u blijft de richting Stasegem volgen (niet Kanaalzone Harelbeke). U rijdt zo over het kanaal en beneden de afrit gaat u onmiddellijk links, richting 'Stasegem Dorp'. Het gebouw bevindt zich onmiddellijk rechts, naast 'De School met de Ark'. Voor een situeringsplan verwijzen naar de website www.Kanaal127.be;

10u00-12u00: Activerings- en integratiebeleid OCMW Kortrijk (Piet Lareu)

Pioneer in sociale economie: van eerste artikel zestiger tot Sinergie! (Rik)

12u00-13u00 Broodjeslunch in Kanaal 127 (café)

13u00-16u00: Bezoeken vzw BND, Werk.punt, Kringloopwinkel, Mobiël, Mentor, (met bus of fiets)

16u00-17u00: Scala: voorstelling sociaal artistieke werking Unie der Zorgelozen door Geert Six en bouwblokrenovatie door Jan Gryspeerdt

17u00-18u30: Panelgesprek: dialoog rond regionale uitbouw Sociale Economie met o.a. Lieven Lybeer (burgemeester Kortrijk en voorzitter Sinergie) en Alan Veys (projectontwikkelaar Sinergie)

18u30-20u00: Diner door Vorming-Restauratie-Kortrijk (VORK)

Sociale economie (Kortrijk)

De Sociale Economie in Kortrijk bestaat uit een verscheidenheid van bedrijven en initiatieven die in hun doelstellingen de realisatie van bepaalde maatschappelijke meerwaarden vooropstellen en de basisprincipes respecteren: voorrang van arbeid op kapitaal, democratische besluitvorming, maatschappelijke inbedding, transparantie, kwaliteit en duurzaamheid. Bijzondere aandacht gaat ook naar de kwaliteit van de interne en externe relaties. Goederen en diensten worden op de markt gebracht en middelen ingezet met de bedoeling continuïteit en rentabiliteit te verzekeren.

De Sociale Economie is in de praktijk een bonte verzameling van initiatieven, omschreven als werkvormen, waaronder **beschutte werkplaatsen**, **sociale werkplaatsen**, erkende **adviesbureaus** in de sociale economie, de **startcentra**, **invoegbedrijven**, **kringloopcentra**, **activiteitencoöperaties**, **buurt -en nabijheidsdiensten**, de **solidaire financiers** en de **coöperatieve bedrijven en organisaties**.

Activerings- en integratiebeleid in Kortrijk

A. Ondernemend Kortrijk

Tewerkstelling voor iedereen en de creatie van een innovatieve economische dynamiek zijn de hoofdlijnen waarop het beleid van de stad stoelt. Reeds enkele jaren zijn hiervoor duurzame maatregelen en mechanismen op poten gezet zoals het stedelijk reglement ter bevordering van de economische activiteit, het ondernemerscentrum, allerlei initiatieven rond sociale economie, werkwinkel, enz....

In 2009 zal het ondernemingsloket, gelegen in het Nieuw Stadhuis, volledig operationeel zijn. Dit loket zal de Kortrijkse ondernemingen begeleiden en informatie verschaffen over de steunmaatregelen die gelden op federaal, gewestelijk, provinciaal of gemeentelijk niveau. Speciaal voor ondernemingen die worden geconfronteerd met hinder door openbare werken zal het loket de dossiervooruitgang coördineren.

Op het vlak van tewerkstelling vormen de jongeren in 2009 een specifieke doelgroep. Vanuit de Werkwinkel neemt het stadsbestuur zijn taak op om naast de algemene en bestaande werking een gezamenlijke en specifieke inspanning te leveren teneinde de hoge jeugdwerkloosheid te verminderen. Een bijzondere aandacht gaat hierbij naar de groep jongeren die worden omschreven als die jongeren die het moeilijkst bereikbaar zijn. In deze optiek wordt samen met het OCMW en de VDAB het jeugdwerkplan 'Jonk' uitgevoerd.

De stad zal haar pioniers- en regierol op het vlak van sociale economie in 2009 verder vervullen. Zo participeert Kortrijk actief aan de Week van de Sociale Economie en is de stad vooraanstaand partner van het Regionaal Centrum voor Werk en Sociale Economie (RCWSE). Het RCWSE wil de ondernemingen, zowel uit de Sociale Economie, de Social Profit, de Reguliere economie als de lokale besturen, steunen, in hun proces van bedrijfsontwikkeling op vlak van bedrijfsvoering en maatschappelijk verantwoord ondernemen.

De opening van K in Kortrijk zal indirect en direct bijkomende werkgelegenheid genereren. In samenwerking met de diverse partners op dit terrein worden alle middelen ingezet om deze tewerkstellingskansen optimaal te benutten.

De realisatie van het bedrijvenpark Evolis en de uitbreiding van de K.M.O.-zone Ter Doenaert bieden de ruimte aan ondernemingen en bedrijven om zich te ontwikkelen.

B. Sociaal Kortrijk

De stad Kortrijk en het OCMW werken gedurende deze legislatuur samen aan een dynamisch proces om enerzijds de sociale dimensie verder uit te bouwen in alle beleidsdomeinen en anderzijds één gemeenschappelijk (voor zowel overheid als private sector) en integraal lokaal sociaal beleid te ontwikkelen. De reguliere werking richt zich tot de hele bevolking ter versterking van de sociale cohesie en het welzijn van de Kortrijkse samenleving. Kinderopvang, ouderen, minderheden, vrijwilligers, kwetsbare groepen en personen met een handicap zijn voortdurende aandachtspunten.

In 2009 worden bijkomende acties ondernomen rond kinderopvang. Het geboortecijfer stijgt evenals het algemeen bevolkingscijfer. In een sector waar de vraag steeds het aanbod overtreft, zijn daarom bijkomende investeringen nodig. Voor de verdere uitbouw van kinderopvang heeft het stadsbestuur drie instrumenten: het lokaal overleg kinderopvang als regie-instrument, de eigen dienstverlening kinderopvang en de participatie aan het samenwerkingsverband 'Centrum Kinderopvang De Koepel'. Deze instrumenten vormen het kader voor bijzondere actiepunten in 2009:

- Invulling van de baliefunctie in de kinderopvang;
- Opstarten 'proeftuin kinderopvang en dienstcheques' (onder voorbehoud van de ondertekening van een convenant met de Vlaamse overheid);
- De toegang tot kinderopvang voor iedereen en voor kwetsbare groepen in het bijzonder, verbeteren en vereenvoudigen.

De resultaten van de grote ouderenenquête vormen een uitgangspunt voor het opmaken van een actieplan voor de senioren.

De stad ontwikkelt in 2009 specifieke structuren en mechanismen om mensen te steunen die zich trachten te ontworstelen aan armoede of andere factoren die leiden tot maatschappelijk isolement. De meest kwetsbaren aan boord brengen en houden vormt een belangrijk

engagement voor de stad. Volgende instrumenten worden in 2009 hiervoor uitgewerkt en geïmplementeerd:

- Via het talenplan worden talenkennis en taalgevoeligheid, belangrijke hefboomen voor integratie en inburgering, bevorderd.
- Via allerhande deelprojecten wil de stad de participatie van minderheden aan het gemeenschapsleven versterken. Hiertoe behoren onder meer het voorzien van toelagen voor sportverenigingen die initiatieven nemen voor maatschappelijk kwetsbaren en de realisatie van een traject rond vrijetijdsbegeleiding en culturele diversiteit;
- Voor het eerst loopt ook een experiment voor de opvang van daklozen tijdens de winter. Dit initiatief is genomen in samenwerking met het OCMW en de private sector. Na de proefperiode, die loopt tot maart, wordt het experiment geëvalueerd en al dan niet in een definitieve vorm gegoten.

In elke centrumstad wordt een opvoedingswinkel gerealiseerd. De opening van de Kortrijkse opvoedingswinkel is voorzien voor september 2010. 2009 is in die optiek een jaar van voorbereiding. De opvoedingswinkel die gehuisvest zal zijn in de Pluimstraat 5-7, zal informatie verlenen rond opvoedingsondersteuning en kinderopvang.

Bron: Jaaractieplan 2009 van de stad Kortrijk

Sinergiek

Na ruim een jaar van intensieve voorbereidingen was het zover ... op 4 maart 2009 hebben 10 gemeentebesturen en 11 OCMW's uit de regio, samen met Kanaal 127, het Welzijnsconsortium,

Mentor, Leiedal en RESOC/SERR Zuid-West-Vlaanderen, de interlokale vereniging SINERGIEK opgericht. Samen met de participerende gemeenten, OCMW's en organisaties wil Sinergiek werk maken van een dynamisch beleid ter versterking van de sociale economie en het duurzaam ondernemen in onze regio.

Wat is Sinergiek?

Sinergiek vormt als het ware een netwerkorganisatie die de expertise en dienstverlening van de ondersteunende partners bundelt. Met de 'ondersteunende partners' wordt bedoeld: erkende partners uit de sociale economie of partners met bijzondere expertise die als opdracht hebben de uitbouw van sociale economie te ondersteunen en het maatschappelijk verantwoord ondernemen mee vorm te geven, met bijzondere aandacht voor de integratie van kansengroepen. Concreet zijn dit het Welzijnsconsortium Zuid-West-Vlaanderen, Kanaal 127 en Mentor. Ze bundelen hun expertise in één vereniging en vormen een uniek aanspreekpunt ten dienste van de gemeenten en OCMW's van de regio en andere sociale actoren.

Doelstellingen

Het doel van de nieuwe vereniging bestaat erin om het sociale economiebeleid van de regio beter te ondersteunen, te ontwikkelen en af te stemmen door:

- het bundelen en versterken van de ontwikkelde expertise in de regio
- door het samenbrengen van de expertise van de ondersteunende dienstverleners en van de expertise die ontwikkeld werd in het Europees project Werk.Waardig (project beëindigd in april 2008);
- creëren van één aanspreek- en ondersteuningspunt in de regio ten behoeve van de lokale besturen (gemeenten en OCMW's), bedrijven en de diverse actoren in de sociale economie;
- het verhogen van de tewerkstellingskansen van kwetsbare groepen in de sociale economie en de reguliere economie.

Activiteiten

De activiteiten van de vereniging zullen hoofdzakelijk bestaan uit:

- eerstelijnsdienstverlening voor iedereen die met kansengroepen aan de slag wil;
- tweedelijnsdienstverlening via doorverwijzing naar erkende adviesbureaus sociale economie;
- het opbouwen van collectieve ondersteuning en regionale synergie; het MVO-beleid (maatschappelijk Verantwoord Ondernemen) van lokale besturen faciliteren en ondersteunen.

Kanaal 127 cvba

Het gehanteerde basisprincipe bij Kanaal 127 stelt dat:

Sociaal - innoverend ondernemen = bron van sociaal - economische integratie.

Kanaal 127 bevordert de integratie van kansengroepen, door het stimuleren en creëren van kwalitatieve en duurzame tewerkstelling binnen nieuwe en bestaande bedrijven in Zuid-West-Vlaanderen.

De Sociale Economie bestaat uit een verscheidenheid aan bedrijven en initiatieven die in hun doelstellingen de realisatie van bepaalde maatschappelijke meerwaarden voorop stellen en hierbij de volgende basisprincipes respecteren:

- Voorrang van arbeid op kapitaal
- Democratische besluitvorming en maatschappelijke inbedding
- Transparantie, kwaliteit en duurzaamheid

Bijzonder aandacht gaat ook naar de kwaliteit van de interne en externe relaties. De bedrijven en initiatieven brengen goederen en diensten op de markt, en zetten daarbij hun middelen economisch efficiënt in met de bedoeling continuïteit en rentabiliteit te verzekeren.

Definiëring: VOSEC Vlaams Overlegplatform Sociale Economie en Meerwaarden-economie (<http://www.vosec.be/>).

Kanaal 127 realiseert deze missie op volgende manieren:

- Door het ontwikkelen van nieuwe arbeidsintensieve bedrijven, ofwel op eigen initiatief, ofwel door het ondersteunen van kandidaat-starters en door het bevorderen van invoegtewerking binnen bestaande bedrijven
- Door het aanbieden van bedrijfsbegeleiding aan startende ondernemingen en de bevordering van het Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen
- Door het begeleiden van startende zelfstandigen uit de kansengroepen
- Door de werking als een gewoon bedrijventrum dat een stimulerende werkomgeving en een professionele dienstverlening aanbiedt.

Buurt- en Nabijheidsdienst Kortrijk vzw

De vzw Buurt- en Nabijheidsdienst Kortrijk ontstond n.a.v. het "Actieplan Lokale Diensteneconomie Kortrijk" (2005 - 2006) van de stad Kortrijk. De organisatie stelt zich tot doel buurt- en nabijheidsdiensten te ontwikkelen in Kortrijk en de ontwikkeling van dergelijke diensten in de regio te ondersteunen. De bedoeling is om zo bij te dragen tot een optimale combinatie van nieuwe dienstverlening en het ontwikkelen van tewerkstellingskansen voor mensen uit de kansengroepen.

Hiertoe:

- Onderschrijft de vereniging de algemene doelstelling van de Buurt- en Nabijheidsdiensten
- Ontwikkelt de vereniging nieuwe diensten die tegemoetkomen aan bestaande
- collectieve en of persoonlijke behoeften die bij voorkeur vervuld worden door mensen uit de kansengroepen
- Werkt de vereniging op een participatieve wijze, waarbij inspraak van gebruikers en medewerkers gestimuleerd en passend geïmplementeerd wordt
- Streeft de vereniging een erkenning als buurt- en nabijheidsdienst na

Op vandaag kent de vereniging 5 afdelingen met een eigen specifieke dienstverlening.

- **Buurtdiensten**
- **Energiesnoeiërs**
- **De Speelhoek**
- **Kinder- en Tienerwerking**
- **Boek@huis**

Werk.punt

Werk.Punt groepeert alle opleidings- en tewerkstellingsinitiatieven van de Dienst Integratieprojecten van het OCMW Kortrijk.

Werk.punt is een samenwerkingsverband tussen het OCMW Kortrijk en vzw De Poort. Werkpunt is een erkend bureau voor kosteloze arbeidsbemiddeling dat zich daarbij richt tot werkzoekende OCMW-cliënten die er niet in slagen zelfstandig een job te vinden. Op de website kan men informatie over de dienst zelf, sociale tewerkstellingsprojecten, opleidingen en gehanteerde methodieken terugvinden.

De Opleidingscel organiseert opleidings- en werkervaringsprojecten. Daarnaast organiseren we vormingen met het oog op een optimale doorstroming naar de arbeidsmarkt.

De Trajectcel begeleidt OCMW-cliënten in hun zoektocht naar een reguliere tewerkstelling, aan de hand van integrale trajectbemiddeling.

Verdere informatie over Werk.Punt vind je door [hier](#) te klikken.

Mobiel vzw

Mobiel is een onderneming die het fietsgebruik en de fietscultuur promoot en stimuleert zowel op vlak van woon- werkverkeer als toerisme en recreatief gebruik. De organisatie is vooral actief in eigen stad en streek maar zoekt ook aansluiting met andere regio's: Vlaanderen, Noord-Frankrijk (toerisme Lille) en Europa (Interreg).

Het doelpubliek is precies door die ruime opvatting heel verscheiden: ambtenaren, recreanten, toeristen, pendelaars, fietslozen en gezinnen. Kortom iedereen! Om die doelstelling te bereiken telt Mobiel vele diensten onder zijn vlag, zoals fietsverhuur, "cycle and recycle" (verkoop van tweedehandsfietsen), fietstoerisme, fietsherstel, fietsacties en bewaakte fietsenstallingen. Omdat Mobiel met veel creativiteit de zorg voor het leefmilieu met de tewerkstelling van kansengroepen combineert, werd de organisatie in 2006 uitgeroepen tot Ambassadeur in de Sociale Economie:

<http://www.socialeconomy.be/NL/Projects/ambassadeurs2006.htm>.

Mentor Consult Adviesbureau

Mentor Consult Adviesbureau ontstond uit het competentiecentrum van de vzw Mentor en is sinds 1 maart 2006 als adviesbureau in de Sociale Economie erkend. Mentor Consult adviseert en ondersteunt elke geïnteresseerde organisatie in de ontwikkeling van een meerwaardenbeleid voor de organisatie en de medewerkers. doe organisaties bevinden zich zowel in de Sociale, als in de Reguliere Economie.

Als adviesbureau heeft Mentor Consult hoofdzakelijk een sterke expertise binnen het competentiegericht personeelsbeleid (HRM). Van daaruit wordt een aanbod geformuleerd dat afhankelijk van de vraag en de behoefte, op maat van de klant uitgewerkt wordt.

Advies over het persoons- en arbeidsprofiel op basis van competenties

Dit gebeurt aan de hand van een screening op maat in functie van oriëntering of selectie. Eén van de specialisaties is "assessment" voor algemene oriëntering.

Advies en ondersteuning op vlak van HRM beleid en competentie management

De organisatie wordt ondersteund op diverse vlakken binnen het "Human Resources Management" (HRM), en wordt bij elke stap binnen het competentie management begeleid.

Advies op vlak van Integrale Kwaliteitszorg

Aanvullend op de ondersteuning op vlak van HRM zal Mentor op diverse vlakken van kwaliteitszorg advies verlenen. Mentor heeft ondertussen een expertise opgebouwd in de begeleiding van kwaliteitszorg bij projecten in de Sociale Economie. Aansluitend op het advies kan Mentor Consult steeds op jarenlange ervaring van de vzw Mentor op het gebied van opleiding, vorming en begeleiding een beroep doen.

Unie der Zorgelozen brengt Actuaris

Actuaris is de nieuwe theaterproductie van de Unie der Zorgelozen. Dit doorstroomproject is een uniek spektakel waarin zestien spelers in een triest maar teder universum elkaar voorstellen doen voor een andere toekomst.

De voorstelling werd doorheen improvisaties en repetities gecomponeerd en heeft een sterk beeldende kracht.

Verdere informatie:

<http://www.kortrijk.be>

<http://www.ocmwkortrijk.be>

"Sociale Economie in Kortrijk; Stand van zaken op 27-04-06"

"HIVA-rapport"

<http://www.kanaal127.be/>

<http://www.socialeconomie.be/onderneming/982>

<http://www.lievenlybeer.be/werkEnSocEco.php>

Dag 5 (donderdag 10 september)

Typisch Vlaams. Een dag waarop we kennis maken met Typisch Vlaamse aspecten van werk, inkomen en zorg, zoals het Sociaal Huis, de Buurtwinkel, de Dienstencheques, de Strijkdienst en de Poetsdienst, Gezonde gemeenten en armoedebestrijding d.m.v. bezuinigen op energieverbruik (de budgetmeter voor aardgas). We bezoeken een aantal OCMW's in kleinere gemeenten in Genk en de buurgemeenten As, Opglabbeek en Zutendaal.

Locatie

Welzijns-campus, Weg naar As te 3600 Genk

Programma

Woensdag 9 september 2009: Aankomst van de bezoekers ('s avonds)

- o +/- 19u00
  - netwerken
  -

Donderdag 10 september 2009: studiebezoek DIVOSA-bezoekers

Voormiddag: voorstelling van OCMW Genk en enkele organisaties waarmee het OCMW samenwerkingsverbanden heeft.

- o Algemene inleiding door de Secretaris en de Directeur Sociale Dienst
- o Sociaal Huis – rechtenverkenner – OMWEGO-spel (Karine Lycops -)
- o Energiebesparende maatregelen binnen de OCMW-Context (Guido Prinsen/Karine Lycops)
- o Sociaal huis- systeem dienstencheques (OCMW Opglabbeek - Miet Remans)
- o Strijkwinkel - sociale economie (Alternatief vzw – Danny Martens – Algemeen Coördinator (met een kort bezoek aan de Strijkwinkel op de welzijns-campus)
- o Vzw ISIS buurtdienst – sociale economie – Nadia Vananroye/Liesbeth Gerits

Middagmaal in het Sociaal Restaurant van Alternatief vzw :

- o 13u00 – 14u00

Namiddag:

- o Ervaringsuitwisseling en vragenronde tussen Nederlandse en Vlaamse praktijken
- o participatie vanuit de buur-OCMW's (Hasselt, Zutendaal, As, Opglabbeek)
- o Participatie van een maatschappelijk werker per procesteam van de Sociale Dienst (afspraken via Karine Lycops)
- o 15u30 – 16u00 afronden van de studiereis met een drankje
- o 16u00 : terugreis van de Divosa-bezoekers

Typisch Vlaams (Genk en regio)

Sociaal Huis

Het Sociaal Huis is een toegankelijkheidsconcept dat op lokaal niveau moet uitgewerkt worden en dat een antwoord moet bieden op de specifieke toegankelijkheidsproblemen die zich lokaal stellen in het aanbod van dienst- en hulpverlening. Het Sociaal huis is niet noodzakelijk een gebouw, noch een actor.

Iedere stad en gemeente werkt momenteel aan de realisatie van een Sociaal Huis. Dit kadert in het **Lokaal Sociaal Beleid**, dat het OCMW dieper wil inbedden binnen de **sociale kaart**, of het geheel aan welzijnsdiensten actief in de lokale gemeenschap. Indien het een fysieke vorm aanneemt, zal een Sociaal Huis de plek zijn waar burgers voor alle administratieve en sociale dossiers, premies en uitkeringen terecht kunnen. In vele gemeenten is er al een Sociaal Huis gerealiseerd terwijl de andere gemeenten hier momenteel aan werken.

Twee belangrijke functies van het Sociaal Huis zijn :

- de één-loketfunctie: De burger kan hier terecht met al zijn vragen in verband met sociale dienstverlening binnen de gemeente. Hij hoeft zich niet eerst te informeren of dit nu een taak is die door het OCMW, door de gemeente of door een andere openbare of private partner wordt uitgevoerd.
- de doorverwijsfunctie: Er is één informatieloket dat voor alle vragen met betrekking tot het welzijn kan doorverwijzen naar andere diensten en organisaties in de gemeente of omliggende gemeenten.

Buurtwinkel in een landelijke omgeving'

Buurtwinkels spelen een belangrijke rol in de economische en sociale leefbaarheid van een buurt. Vanuit de bevoegdheid voor het Vlaams plattelandsbeleid werden de voorbije jaren twee projectoproepen gelanceerd met als thema 'Buurtwinkel in een landelijke omgeving'. Met de ondersteuning van acht buurtwinkelprojecten werd invulling gegeven aan het bottom-up karakter van het plattelandsbeleid. De Vlaamse overheid wil op die manier luisteren naar en ondersteuning geven aan ideeën die lokaal leven. De praktijkgids bundelt de resultaten van acht projecten en inspireert lokale besturen en organisaties om in de toekomst aan de slag te gaan met gelijkaardige initiatieven. Het document vormt een werkinstrument voor lokale besturen en stimuleert samenwerking met rurale ondernemers zodat de buurtwinkels een mooie toekomst tegemoet gaan. De gids bevat een hoofdstuk met aanbevelingen, afgeleid uit de geëvalueerde projecten, die waar mogelijk en aangewezen worden vertaald naar het buurtwinkelbeleid. De meerwaarde van de projecten schuilt in een goede communicatie en promotie, in netwerken en in samenwerking. De gids online bekijken en downloaden kan via www.plattelandonline.be of www.vlm.be. Een papieren exemplaar bestellen kan via <mailto:buurtwinkel@vlm.be>.

Dienstencheques

De dienstonderneming PWA van de gemeente As is een onafhankelijke dienst en is gehuisvest in het OCMW-gebouw. Haar dienstverlening wordt onder de vorm van dienstencheques aangeboden aan alle inwoners van As.

Dienstencheques zijn een **betaalmiddel in geheel Vlaanderen**. Met de dienstencheques kan men als particulier huishoudelijk werk thuis of buitenshuis tegen een voordelig tarief laten uitvoeren. Alleen **erkende bedrijven** ontvangen dienstencheques als betaalmiddel. De dienstencheques zijn bedoeld om nieuwe arbeidsplaatsen te creëren en om zwartwerk te bestrijden. Voorbeelden van diensten die u met dienstencheques kunt betalen:

- vervoer van personen met een handicap
- het poetsen van de woning;
- wassen en strijken van huishoudlinnen;
- naaiwerkjes;
- boodschappen doen;
- bereiden van maaltijden;

Men kan dienstencheques elektronisch bestellen of ontvangen met de post via de internetsite: www.dienstencheques.be door overschrijving of storting via de bank. De bestelde cheques worden binnen de 5 werkdagen na ontvangst van de betaling bezorgd.

Elke **dienstencheque heeft een waarde van 7,50 euro** en is 8 maanden geldig. In overleg met het erkende bedrijf bepaalt men de dag en het uur waarop men het werk moet uitvoeren. Men betaalt de werkkraft door hem per gewerkt uur een dienstencheque te geven. De taken worden uitgevoerd op gewone werkdagen tijdens normale kantooruren. Het bedrag dat wordt betaald voor de aankoop van dienstencheques is voor 30% fiscaal aftrekbaar. Eigenlijk betaalt men slechts 5,25 euro per uur. Dit systeem is legaal en erg voordelig voor de burger, maar ook voor de werknemer. De enige beperking is dat de cheques niet voor beroepsdoeleinden gebruikt mogen worden.

Volgens de cijfers van de Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening (RVA) werden er in 2008 aan de gebruikers 73 596 906 dienstencheques verkocht. Dat is een forse stijging ten opzichte van 2007, waarin meer dan 53 miljoen cheques werden verkocht. Ook het aantal gebruikers is aanzienlijk gestegen: van 602 562 ingeschreven gebruikers in 2007 naar 772 460 gebruikers vorig jaar.

[Bekijk de statistieken over de dienstencheques voor 2008](#) op de website van de RVA

Poetsdienst

Het OCMW van Zutendaal heeft sedert 1992 een poetsdienst. Deze dienst is er voor de volgende inwoners van Zutendaal:

- de hulpbehoevende bejaarden vanaf 65 jaar
- de hulpbehoevende bejaarden vanaf 65 jaar
- anderen mits goedkeuring vast bureau of OCMW raad

Om gebruik te kunnen maken van de dienst dient u aan de volgende voorwaarden te voldoen :

- De aanvrager geeft zijn volmacht om hem in te schrijven bij andere diensten die eveneens deze dienstverlening aanbieden of hij richt zich zelf tot de andere diensten om ingeschreven te worden op de wachtlijst.

- Het jaarlijks belastbaar inkomen van het jaar voorafgaand aan de aanvraag mag niet meer zijn dan tweemaal de inkomensgarantie voor ouderen respectievelijk :
  - € 15.109,24 voor een alleenstaande
  - € 10.072,82 voor één samenwonende
  - €20.145,64 voor twee samenwonenden (gezin)

De bedragen zijn vastgesteld volgens index van april 2004.

Welke taken mag u verwachten van de poetsdienst?

U kan bij de poetsdienst terecht voor hulp bij het gewone wekelijkse onderhoud van de woning. Het wekelijks onderhoud van de woning omvat de volgende opdrachten:

- bedden opmaken en verschoenen
- stof afnemen en stofzuigen
- sanitair en keuken onderhouden
- vloeren onderhouden
- houtwerk en meubels onderhouden
- ramen en gordijnen wassen
- stoep poetsen

De poetsvrouw mag geen risicovolle taken uitoefenen. Het verschuiven van meubels, het lappen van ramen op grote hoogte, het opruimen of poetsen van kelders, garages of stallingen is niet toegestaan. Uitzonderlijke taken kunnen besproken worden met de verantwoordelijke maatschappelijk assistent. Om de taken goed te kunnen uitoefenen vragen wij om veilig en gepast materiaal ter beschikking te stellen.

Het tarief dat u betaalt, wordt berekend aan de hand van uw inkomen. Er wordt rekening gehouden met alle inkomsten. U betaalt een bijdrage per uur.

Strijkdienst (De Strijkwinkel in Genk)

Is strijken omwille van ziekte, handicap of ouderdom moeilijk geworden voor jou? Of is het gewoon niet één van je favoriete bezigheden? Dan kan je je gewassen linnengoed binnenbrengen in de dienstencentra en enkele dagen later weer gestreken komen afhalen.

Er zijn geen voorwaarden om gebruik te kunnen maken van deze dienstverlening.

Gewassen linnengoed kan je in de dienstencentra binnenbrengen en enkele dagen later weer gestreken kom afhalen. Deze dienstverlening wordt aangeboden in samenwerking met vzw Alternatief.

Tijdens de openingsuren in **alle** dienstencentra van 9.00 tot 12.00 uur en van 13.30 tot 17.00 uur.

De kostprijs is afhankelijk van het gewassen linnengoed dat je binnenbrengt. Senioren krijgen een rechtstreekse korting van 25%. De prijslijst is te verkrijgen in de dienstencentra.

Gezonde gemeenten

Nieuwe online test: Fit in je hoofd

De Vlaamse overheid lanceerde op de website www.fitinjehoofd.be een online test waarbij iedereen zijn geestelijke gezondheid kan testen. De test is een nieuw onderdeel van een campagne die in 2006 werd opgestart om het belang van een goede geestelijke gezondheid onder de aandacht te brengen en het taboe rond geestelijke gezondheidsproblemen te doorbreken. Met de online test kunnen gebruikers hun mentale veerkracht testen, maar ook depressiviteit, angst, stress en andere klachten komen aan bod. De test gaat na hoe goed men om kan met problemen of moeilijkheden. Voor elk onderdeel van de

test krijgen gebruikers een persoonlijk profiel met meer uitleg over de specifieke klacht. Ze worden ook telkens verwezen naar tips, opdrachten en informatie waar ze zelf mee aan de slag kunnen. Voor elk specifiek probleem verschaft de website de coördinaten van hulpverleners en gespecialiseerde zorgcentra voor wie begeleiding nodig heeft. Meer info: www.fitinjehoofd.be

Memorandum Gezonde gemeenten

Iedereen heeft recht op gezondheidszorg en een gezonde omgeving. Om dit mogelijk te maken treden preventieve zorg en het bevorderen van gezond leven alsmaar meer op de voorgrond. Vlaanderen staat voor de maatschappelijke uitdaging om de levenskwaliteit zo lang mogelijk te behouden en een gezonde leefstijl voor iedereen haalbaar te maken. Ook voor mensen in armoede, die geconfronteerd worden met een steeds groter wordende gezondheidskloof en voor een samenleving met toenemende vergrijzing en diversiteit. Samen met de Vlaamse Logo's (Lokaal Gezondheidsoverleg), en het Vlaams Instituut voor Gezondheidspromotie en Ziektepreventie (VIGeZ) stelde de VVSG naar aanleiding van de Vlaamse verkiezingen een **Memorandum Gezonde Gemeenten** op. Dit memorandum moet gelezen worden tegen de achtergrond van het algemene **VVSG Memorandum** en het **Memorandum van het sectoroverleg Gezondheidspromotie**. Samengevat vragen we de Vlaamse overheid:

- Gezondheidsconvenanten tussen Vlaanderen en gemeenten
- Vlaamse ondersteuning met lokale gegevens en instrumentarium
- Andere lokale beleidsdomeinen betrekken door facetbeleid en de vrijwillige regierol van de gemeente beter te ondersteunen
- Inzetten op gezondheid in het sociaal huis en op lokaal partneroverleg
- Extra steun voor het werken met kansengroepen op maat.

Meer informatie: <mailto:sabine.vancouwenberge@vvsb.be>

Gezondheid(sgedrag) in Vlaanderen: ook verschillen naargelang het huishoudtype

Het geslacht, de leeftijd en de opleiding van personen beïnvloedt vaak de gezondheid en het gezondheidsgedrag. Maar ook het huishoudtype waartoe iemand behoort heeft invloed op de gezondheid en gezondheidsgedrag. In een recent **rapport** van de studiedienst van de Vlaamse regering wordt nagegaan of gezondheidsverschillen naargelang het huishoudtype volledig of gedeeltelijk verdwijnen of daarentegen standhouden als deze persoonskenmerken en andere socio-economische en omgevingsverschillen in rekening worden gebracht.

Alleenwonende personen en alleenstaande ouders vertonen voornamelijk inzake hun psychische gezondheid en hun sociale ondersteuning een grotere kwetsbaarheid, ook als men controleert voor de demografische en socio-economische verschillen die samengaan met deze twee huishoudtypes. Deze verhoogde kwetsbaarheid gaat gepaard met een verhoogd risicogedrag in die zin dat deze personen meer naar alcohol en tabak grijpen.

Deze resultaten wijzen op de noodzaak van een bijzondere aandacht voor deze groepen bij het uitwerken van een preventief gezondheidsbeleid.

De studie bevestigt tevens de grote impact van het opleidingsniveau op de gezondheid en het gezondheidsgedrag. **Meer info**

Minister Heeren roept lokale besturen op om samen te werken met nieuwe LOGO's

Begin dit jaar keurde de Vlaamse regering het Besluit over de LOGO's goed. De LOGO's (lokaal regionaal gezondheidsoverleg) zijn belast met de uitvoering van het Vlaamse preventieve gezondheidsbeleid. De goedkeuring van het besluit hield ook een schaalvergroting van de huidige LOGO's in. Het huidige aantal van 26 LOGO's vermindert naar **15 LOGO's**. Voor veel gemeenten verandert het **werkingsgebied**. De nieuwe LOGO's moeten voor 1 oktober een erkenningsaanvraag indienen. In een **brief** aan alle OCMW en gemeentebesturen roept Minister Heeren op om deze erkenningsaanvragen te ondersteunen en samen te werken met de LOGO's. Het LOGO-besluit stelt immers dat 50% van elke groep preventieorganisaties, dus ook van de lokale besturen in het werkgebied van het desbetreffende LOGO aangeven dat ze de erkenningsaanvraag ondersteunen en bereid zijn om samen te werken. Een gemeente en/of

OCMW dat participeert aan het LOGO wordt bijgestaan bij initiatieven van het Vlaams gezondheidsbeleid in het algemeen en de Vlaamse gezondheidsdoelstellingen in het bijzonder. Bovendien kunnen lokale besturen bij hun LOGO terecht voor methodieken en materialen voor advies, voor de opmaak van het luik preventieve gezondheidszorg in het lokaal Sociaal Beleidsplan.

Armoedebestrijding

Steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting

Het Steunpunt streeft ernaar de uitroeiing van armoede als prioriteit op de politieke agenda te houden. Het is opgericht door de Federale Staat, de gewesten en de gemeenschappen als instrument in de strijd tegen armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting. In overleg met verenigingen waar armen het woord nemen, OCMW's, sociale partners, beroepsmensen uit verschillende sectoren, administraties... formuleert het Steunpunt analyses en aanbevelingen voor de beleidsverantwoordelijken in ons land.

Hulp aan particulieren maakt geen deel uit van de bevoegdheden van het Steunpunt. Er bestaan **organisaties en diensten** die hen met de nodige expertise kunnen bijstaan.

Het Steunpunt maakt deel uit van het **Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding**, een openbare dienst die in alle onafhankelijkheid optreedt.

Websites: <http://www.armoedebestrijding.be/>
<http://www.demos.be/armoede/>

Welzijnszorg

Armoede groeit: meer en meer mensen leven op of onder de armoedegrens, meer mensen moeten een beroep doen op de voedselbanken, meer gezinnen worden uitgesloten omdat ze in armoede leven... Toch moet iedereen de kansen krijgen waarop hij recht heeft: hij moet naar school kunnen gaan en zinvol werk verrichten. Iedereen heeft recht op een gezonde woning, een inkomen en een goede gezondheidszorg. Dat zijn fundamentele mensenrechten! Daarom bestrijdt Welzijnszorg vzw armoede en uitsluiting in Vlaanderen en Brussel.

Dit wil Welzijnszorg bereiken: Armoede uitsluiten is de opdracht en dus ook het doel

- Uitsluiting staat voor het ontbreken van één van de grondrechten zoals recht op inkomen, huisvesting, gezondheid, onderwijs, arbeid, sociale en politieke participatie.
- Armoede staat voor het kluwen aan achterstellingen op verschillende domeinen; armoede is daarom de meest extreme vorm van sociale uitsluiting.

Welijnszorg heeft 5 manieren om armoede te bestrijden:

1. **Sensibiliseren:** Welzijnszorg wil dat iedereen weet dat armoede in Vlaanderen en Brussel bestaat. Welzijnszorg wil ook laten voelen hoe omvangrijk armoede hier is en wat het precies inhoudt. Daarom organiseert men elk jaar in december een grote campagne over een bepaald aspect van armoede. In het campagneconcept zit altijd een luik bewustmaking, politieke actie en fondsenwerving. Lees meer over de **campagne** en de **campagnegeschiedenis**.
2. **Lokaal Werk: financieel steunen van projecten die armoede en uitsluiting tegengaan.** Jaarlijks steunt Welzijnszorg 150 projecten en 100 Welzijnsschakels. Door die financiële steun trachten men ervoor te zorgen dat interessante projecten met beperkte financiële slagkracht kunnen overleven. Anderzijds steunt Welzijnszorg ook nieuwe projecten die inspelen op nieuwe noden. Via het netwerk van projecten laat men

- het brede publiek en de overheid kennis maken met inzichten en initiatieven om armoede te bestrijden. Lees meer over het [lokaal werk](#).
3. **Politiek Werk:** Om armoede met de wortel uit te roeien, zijn structurele veranderingen nodig. En dat vraagt een politiek engagement. Tijdens de eindejaarscampagnes bouwt Welzijnszorg aan een breed maatschappelijk draagvlak rond concrete politieke eisen. Welzijnszorg beïnvloedt het beleid met persconferenties, standpunten en contacten met politici en organisaties uit het socioculturele middenveld. Lees meer over het [politiek werk](#).
  4. **School-Werk:** Welzijnszorg ontwikkelt jaarlijks sensibiliserend en/of educatief materiaal om de campagneboodschap te laten klinken in het onderwijs en bij jongeren. Scholen, jongerengroepen of jeugdbewegingen kunnen immers belangrijke schakels zijn in de armoedebestrijding. Met het materiaal kunnen jongeren hun gezichtsveld verruimen en vooroordelen doorprikken. Lees meer over het [School-Werk](#).
  5. **Solidariteit promoten:** vrijwillig engagement is een troef en een meerwaarde in de organisatie. Het zijn de vrijwilligers die de campagne dragen en uitdragen. Het zijn ook de vrijwilligers die de Welzijnsschakels laten draaien. Welzijnszorg kiest voor vrijwilligerswerk en armoedebestrijding in eigen omgeving. Daarom werkt Welzijnszorg aan een netwerk van vrijwilligerswerkingen op lokaal vlak door ondersteuning van bestaande werkingen of het oprichten van nieuwe permanente initiatieven. Lees meer over de [vrijwilligers](#).

Website: <http://www.welzijnszorg.be/>

Voorbeeld: OCMW Balen Armoedeonderzoek <http://www.ocmwbalen.be/index.php?ID=31050>

Mensen met een laag inkomen en vakantie

Verdere informatie: bij het Steunpunt Vakantieparticipatie, Grasmarkt 61 in 1000 Brussel, vakantieparticipatie@toerismevlaanderen.be of www.vakantieparticipatie.be.

Armoede en energie: <http://www.energieenarmoede.net>

Aardgasbudgetmeter: eindelijk een feit

Wie de aardgasfactuur van de netbeheerder niet betaalt, zal vanaf 1 juli 2009 een aardgasbudgetmeter geplaatst krijgen (inforumnr. [238553](#)). Lees het [persbericht](#) en [ontwerpbesluit van de Vlaamse regering](#) d.d. 30 januari 2009. Die moet ervoor zorgen dat de klant zijn verbruik vooraf betaalt, beter omgaat met dat verbruik en geen nieuwe schulden maakt. De netbeheerders hebben wel drie jaar de tijd om bij iedereen die bij de inwerkingtreding van de maatregel aan de voorwaarden voldoet – kortom de huidige aardgaswanbetalers bij de netbeheerders – een budgetmeter te plaatsen. Dat zijn in Eandisgebied zo'n 20.000 klanten. Wie na juli 2009 wanbetaler wordt, zal wel binnen de 60 dagen na ingebrekestelling een budgetmeter krijgen. Ook een verzoek vanwege de hulpverlener kan de installatie bespoedigen, mits akkoord van de klant uiteraard. De OCMW's waren al jaren vragende partij voor de installatie van aardgasbudgetmeters. Voor elektriciteit is de budgetmeter immers al een hele tijd een preventief instrument in de strijd tegen energiearmoede.

Wie een aardgasbudgetmeter geplaatst krijgt, spaart in de zomermaanden het best krediet op om de winter tegemoet te gaan. Anders dan bij elektriciteit waar het verbruik min of meer stabiel is, verbruikt men bij aardgas immers zo'n 75% in de koudste maanden. De kost zal in de winter dus veel hoger liggen, terwijl men niet kan terugvallen op een minimumlevering. Hulpverleners zullen hier specifieke aandacht voor moeten hebben bij de begeleiding. Nieuw is ook dat de schuld die de klant bij de netbeheerder heeft opgebouwd vóór de plaatsing van de budgetmeter, in de budgetmeter kan worden gevoegd. Op dit moment laat de softwaretoepassing dit nog niet toe, maar over een paar maanden zou dit wel moeten kunnen. Dan rijst de vraag of en in hoeverre het ondertussen opgespaarde bedrag ('het actieve krediet') kan worden aangewend voor de betaling van de schuld. In principe kan er per oplading (tot 50 euro) immers maar 35% naar schuldafbouw gaan. De netbeheerders zoeken hier nog naar een gepaste werkwijze. Voor de VVSG is het

alleszins cruciaal dat de klant aangespoord blijft om budget op te bouwen en dat er niet méér naar de schuld gaat dan het geval zou zijn geweest indien de softwaretoepassing had gewerkt bij de installatie van de budgetmeter. De netbeheerder zal klanten wel voorafgaandelijk contacteren wanneer de schuld in de budgetmeter wordt opgenomen. Alleszins tracht men best nu al via een betaalplan buiten de budgetmeter de schuld af te betalen.

Voorbeeld: OCMW Sint Gillis Waas

Project 'Klimaat op Maat' - OCMW Sint-Gillis-Waas

Lokale netwerken – Afsprakennota- Vrijtijdsparticipatie

Via Participatiedecreet kunnen alle gemeenten in Vlaanderen sinds 2003 bijkomende middelen ontvangen om de vrijtijdsparticipatie van mensen in armoede te bevorderen oftewel culturele, sociale en sportieve initiatieven op te zetten voor hun cliënten. Deze middelen zijn rechtstreeks bestemd voor de mensen in armoede en hun verenigingen. De voorwaarde is duidelijk: een 'afsprakennota vrijtijdsparticipatie' tot stand brengen. In het decreet wordt het OCMW beschouwd als cruciale partner bij de opmaak van een lokale afsprakennota vrijtijdsparticipatie. De nota moet het resultaat zijn van een doorgedreven overleg tussen verschillende lokale actoren en vertegenwoordigers van mensen in armoede. Dit overleg, ook wel een 'lokaal netwerk' genoemd, maakt afspraken over hoe er in de volgende jaren zal worden samengewerkt aan het bevorderen van de vrijtijdsparticipatie van personen in armoede.

FAQ's - veel gestelde vragen over de opmaak van een 'afsprakennota vrijtijdsparticipatie'

Beleidskader - meer over de 'afsprakennota vrijtijdsparticipatie' in het decreet

Toolbox - gereedschap om tot een goeie afsprakennota te komen

Mapping - gesubsidieerde initiatieven en binnenkort praktijkvoorbeelden

Verdere informatie:

Armoede en Onderzoek: http://www.ua.ac.be/main.aspx?c=*OASES&n=40352

interfederale armoedebarmeter 2009

Overzicht Publicaties armoedebeleid

Overzicht publicaties
armoedebeleid België

Kinderen in Armoede juli 2008

Girep Igoa Kinderen
in armoede 0782008.

Federaal Plan Armoedebestrijding:

Belgie Federaal Plan
Armoedebestrijding 0

Federale Armoedeprijs 2009

Op dinsdag 28 april 2009 vond de uitreiking van de Federale Prijs Armoedebestrijding plaats in aanwezigheid van Zijne Majesteit Koning Albert II. De prijs is één van de voorstellen uit het Federaal Plan Armoedebestrijding, dat op 4 juli 2008 werd goedgekeurd door de federale regering.

Het doel van deze prijs is om **jaarlijks** een moment vrij te maken om de mensen die zich dagelijks inzetten in de strijd tegen de armoede en de talrijke solidariteitsacties voor kansarmen die in ons land worden opgezet, in de kijker te zetten. Met de toekenning van deze prijs willen de POD Maatschappelijke Integratie en de

staatssecretaris voor Armoedebestrijding deze mensen niet alleen bedanken maar ze ook aanmoedigen om zich te blijven inzetten.

Uit de 131 ingediende kandidaturen (52 uit Vlaanderen, 54 uit Wallonië en 25 uit het Brussels Hoofdstedelijk Gewest) werden negen genomineerden geselecteerd door een jury, samengesteld uit diverse actoren die actief zijn rond armoedebestrijding in België. Hieronder vindt u de Vlaamse genomineerden. In bijlage vindt u een persdossier met een korte beschrijving en de contactgegevens van de genomineerde projecten.

De sfeerbeelden van het evenement in Vlaanderen

1. Wijkgezondheidscentrum 't Spoor – Borgerhout
  - o [Filmfragment](#) Opgelet > 260 Mb *.mp4.
  - o [Samenvatting van de alle genomineerde projecten](#)
2. Samenlevingsopbouw Antwerpen, Project Energie en Armoede – Antwerpen
  - o [Filmfragment](#) Opgelet > 300 Mb *.mp4
  - o [Samenvatting van de alle genomineerde projecten](#)
3. Daklozen Aktie Kommittee, Philippe De Craene – Antwerpen
  - o [Filmfragment](#) Opgelet > 290Mb *.mp4
  - o [Samenvatting van de alle genomineerde projecten](#)

Tenslotte mag in dit document de oer-Hollandse Belgenmop natuurlijk niet ontbreken en vanwege het thema van de studiereis is er een gevonden die daar naadloos op aansluit:

Een loodgieter uit West-Vlaanderen krijgt de opdracht om een defecte w.c.te gaan herstellen in Oostende op de derde verdieping.

De loodgieter belt aan en er komt een vrouwtje met hoofddoek op het balkon te staan en roept naar beneden: 'Wat jij hebbe moete?'

De loodgieter: 't Is voor da schijthuis dat niet wilt wareke!'

Waarop de vrouw zich omdraait en tegen d'r man zegt:

'Achmed voor jou, iemand van 't OCMW '...

